

Utrecht, 14-12-2006
Dhr. Drs. H.H. Sietsma,
Algemeen directeur Provincie Utrecht,
Betreft: Advies programma van eisen nieuwbouw provinciehuis
OR-nummer: OR06-u-101

Geachte heer Sietsma,

Aan de Ondernemingsraad is het Programma van Eisen voor de vervangende nieuwbouw voor de laagbouw van het provinciehuis ter advisering voorgelegd. De OR heeft in een workshop onder leiding van een extern deskundige het Programma van Eisen behandeld. Op 6 december zijn de vragen op detailniveau besproken met de projectleiders en de deskundigen van PRC. Nu , en een aantal kwesties op hoofdlijnen heeft de OR met u besproken in de Overlegvergadering van 07-12-2006.

De *communicatie*, en voornamelijk op het gebied van het werkplekconcept, is wat de OR betreft het belangrijkste punt in dit proces. Het is een essentieel punt in het functioneren van de organisatie, waarin medewerkers meegenomen moeten worden. Op dit moment heerst er nog heel wat weerstand. Veel dingen gebeuren al; er wordt bij de sectoroverleggen langsgedaan, er worden werkbezoeken aan Overijssel georganiseerd, etc., maar de OR blijft er op aandringen dat de communicatie de komende 3 tot 5 jaar op een hoog peil gehouden wordt. De OR wil graag op de hoogte gehouden worden van de activiteiten op communicatiegebied, nu, en in het hierop volgende traject.

Tevens vindt de OR dat er, als er dan gekozen wordt voor een flexibel werkplekconcept, geen uitzonderingsposities geclaimd moeten worden. Ook bestuur en directie moeten mee in het flexibele concept. Bovendien moet er niet beknibbeld worden op de kosten van de randvoorwaarden van het flexibele werkplekconcept.

Het tweede punt: *Arbo*. De OR is zeer blij met de manier waarop de arbo-eisen in het PvE terugkomen, en heeft opmerkingen op detailniveau met de projectleiders doorgenomen. De OR heeft het vertrouwen dat er volgens de heersende wet- en regelgeving gebouwd gaat worden, en wordt gedurende het verdere proces graag op de hoogte gehouden. Eén opmerking van de OR is dat een personeelsregistratiesysteem binnen de eisen van de privacywetgeving moet vallen, waarover de OR instemmingsrecht heeft. Als er een volgsysteem ingevoerd gaat worden, moet dat zorgvuldig besproken worden.

Dan, het *aantal werkplekken*. De OR vindt dat je beter te groot kunt bouwen dan te klein. Ervaringen hier, maar ook bij andere organisaties, zijn dat er per saldo over een langere tijd, altijd een bepaalde groei van het aantal medewerkers plaatsvindt. Je moet ervoor zorgen dat je niet te klein bouwt, en ofwel te verhuren ruimte over hebt, ofwel mogelijkheden openlaat om later bij te bouwen. .

Vervolgens de *toekomstgerichtheid en duurzaamheid*. De OR is verheugd dat er ingezet wordt op een zeer hoge duurzaamheidsfactor, en hoopt dat dit streven ook in de sloop en het hergebruik van materialen weerklank zal vinden. Ook vindt de OR dat technologie en infrastructuur zo innovatief mogelijk moeten zijn, en er op dit moment geen beslissingen nemen waardoor je in 2011 niet meer kunt inspelen op de dan geldende normen. De technologische componenten in de oudbouw en in de nieuwbouw moeten uniform zijn.

Met betrekking tot de *bereikbaarheid en het parkeerbeleid* vindt de OR het positief dat de goede bereikbaarheid van het provinciehuis gehandhaafd blijft. Bij de vraag waar de ingang komt moet bij het architectonisch ontwerp gekeken worden naar veilige bereikbaarheid vanaf OV en goede bereikbaarheid per auto, beide punten moeten

gewaarborgd blijven en zo mogelijk geoptimaliseerd worden. Ook wil de OR graag een notitie over wat er allemaal voor wensen/eisen zijn omtrent de visie op de bereikbaarheid en het parkeerbeleid, op het gebied van handhaafbaarheid, sociale veiligheid, mogelijkheden tot ondergronds parkeren en het prijskaartje dat daarbij hoort, afgezet tegen de wenselijkheid. Tenslotte roept de OR op tot het handhaven van het uitgangspunt dat de leveranciers alleen naar de expeditiezone komen, maar dat er dan wel gezorgd moet worden voor zo kort mogelijke lijnen tot de plaats van bestemming.

Dan heeft de OR een vraag met betrekking tot de *extra faciliteiten*. De OR is blij met het behoud van de bedrijfsfitnessruimte, en pleit voor een behandelruimte voor de bedrijfsarts, en een behandelruimte voor de fysiotherapeut. Ook is de Raad een voorstander van het invullen van de publieksfunctie van het provinciehuis door bijvoorbeeld ruimte vrij te maken voor horecagelegenheden, een servicecentrum, winkel of kiosk, etc. En als dit soort ontwikkelingen voortgang vinden, vindt de OR ook dat de provincie meer zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid moet oppakken, bijvoorbeeld door het inzetten van gehandicapten op arbeids- of stageplekken. Ook vindt de OR dat er in de gaten gehouden moet worden dat er, uitgaande van maatschappelijke ontwikkeling en ontwikkeling in de omgeving, wellicht een vraag naar kinderopvang of andere faciliteiten in het gebouw zal ontstaan tussen nu en 2011. Daar moet rekening mee gehouden worden, en de OR vindt dat er genoeg ruimte moet zijn die flexibel ingericht kan worden. Ten slotte vindt de OR dat er een leeszaal moet zijn die toegankelijk is voor het publiek.

Wat betreft de *uitstraling en de publieksfunctie* bestaan er natuurlijk verschillende meningen en smaken, maar de OR vindt in ieder geval dat de medewerkers ook een belangrijke stem moeten hebben in het architectonisch ontwerp.

Tot slot nog enkele opmerkingen van algemene aard. Ten eerste vindt de OR dat het nieuwe gebouw rookvrij moet zijn. Ten tweede het volgende. Uit onderzoek blijkt dat een organisatie 3 tot 5 jaar nodig heeft om naar een ander werkplekconcept te groeien. De OR wil de bestuurder dan ook oproepen om op tijd te beginnen met het voorbereiden van de organisatie. Als een grote verantwoordelijkheid bij de afdelingshoofden wordt neergelegd, moeten deze hierbij zeer goed ondersteund worden.

Met vriendelijke groet,

De Ondernemingsraad provincie Utrecht.

Voorzitter:

Secretaris:

Verslag van de vergadering van de statencommissie Bestuur en Middelen van 21 november 2005

Aanwezig:

drs. W.J. Bos (PvdA, voorzitter), J.G.P. van Bergen (gedeputeerde), mr. J.H. Ekkers (gedeputeerde), drs. J.P.J. Lokker (gedeputeerde), drs. R.P.F. Bijkerk (GL), A.J. van Bokkem (PvdA), mw.ir. S. van Bruggen (PvdA), drs. A.J. Ditewig (VVD), drs. H.H. Gaaikema (D66), M. van de Groep (CU), H. Hooijer (VVD), mw. G.B. van Keulen-Saenger (D66), H.R.A.L. Klein Kranenburg (CDA), M.F. van Leeuwen (SGP), dr. B. Levering (PvdA), drs. B. Nugteren (GL), G.M. Putters (VVD), mw. A.H. Raven (CDA), dr. T.G.P.M. Ruijs (CDA), mr. J.J.J. Streefland (CU), S.D. Swane (VVD),

Afwezig:

mr. B. Staal (cvdK), mw. A. Jonkers-Cornelisse (SP), mw.ir. A.A. Swets (CDA), F.J. Vos (VVD)

-Van ambtelijke zijde aanwezig:

L.C.A.W. Graafhuis (griffier), mw. W. Voorneman-Rikkers (verslag)

8. Besluitvorming toekomstige huisvesting provinciale organisatie

De heer Swane deelt mede dat de VVD het voorstel ondersteunt. Zij plaatst daarbij 2 kanttekeningen. De VVD pleit voor een multifunctioneel kantoorgebouw, dat eenvoudig om te vormen is tot een verkoop- dan wel verhuurbaar pand. Voorts vraagt de VVD aandacht voor de mogelijkheid turn-key te bouwen, waarbij alle risico's worden uitgesloten. De VVD pleit thans voor besluitvorming gelet op het feit dat dit onderwerp al lange tijd speelt. De VVD is van mening dat een eind moet worden gemaakt aan de onaanvaardbare situatie die in de sterren heerst.

De heer Levering deelt mede, dat de PvdA zich kan vinden in het voorstel. De PvdA informeert wat precies wordt voorgestaan met een prominent gebouw. De PvdA kan zich voorstellen het gebouw prominent te laten zijn in de manier waarop het wordt gebouwd. De PvdA denkt hierbij met name aan flexibiliteit in de bouw. Daarbij merkt hij op, dat sprake van een gemiddelde bezetting van 60%. Inmiddels zijn er allerlei vormen bedacht om ervoor te zorgen dat minder vierkante meters effectiever kunnen worden bezet. Hij vraagt hiervoor aandacht. Dat gecombineerd met een organisatie, die een nadrukkelijk naar buiten gerichte organisatie wil zijn, zou het interessant zijn als een prominent provinciehuis zou kunnen worden gemaakt dat aan voornoemde voorwaarden voldoet. De PvdA informeert of een en ander nog wordt teruggekoppeld naar de commissie. De PvdA is hier voorstander van. Voor het overige hecht spreker eraan op te merken dat de richting die nu is gekozen in financieel opzicht afwijkt van het coalitieakkoord. De PvdA staat achter deze afwijking.

De heer Van Leeuwen spreekt zijn waardering uit voor de zorgvuldige voorbereiding en deelt mede, dat de SGP zich op hoofdlijnen kan vinden in de genoemde huisvestingsvariant. Qua flexibiliteit zal naar twee kanten moeten worden gekeken. Spreker sluit zich in deze aan bij het betoog van de VVD en de PvdA ter zake. De SGP informeert op welke wijze het te besparen aantal werkplekken van 100 als gevolg van de verlaging van de ruimtetoeslag voor deeltijders wordt gerealiseerd. De SGP mist de kosten voor de tijdelijke huisvesting. Tot slot sluit de SGP zich aan bij de vraag van de PvdA op welke wijze de commissie hier verder bij wordt betrokken.

De heer Nugteren spreekt zijn waardering uit voor het voorliggende rapport. Wat GL betreft hoeft verder geen nader onderzoek te worden verricht. In de visie van GL bevat het rapport alle bouwkundige- en financiële aspecten. GL is nog niet zover, dat zij hiermee instemt. Zij kan wel uitspreken, dat zij onderschrijft dat renovatie van de sterren geen optie is. Wat GL betreft is de locatie het heikele punt in de besluitvorming. Om goede redenen wordt voorgesteld het huidige pand te slopen en te vervangen door nieuwbouw en de andere voorstellen w.o. nieuwbouw in de binnenstad te laten vallen. Wat bij GL wellicht zwaarder

weegt dan bij anderen is dat de zichtbaarheid/herkenbaarheid van een locatie in de stad groter is dan het huidige anonieme kantorencomplex. De locatie in de stad is voor GL nog steeds een serieuze overweging. De voornaamste reden in het rapport tegen de locatie in de binnenstad is het feit dat permanente verkeersopstoppingen en chaos in de stad de toegankelijkheid erg benadelen. Spreker wijst erop dat de stad Utrecht, mede dankzij inspanningen van deze provincie, een zeer goede OV voorziening heeft; het is het knooppunt van Nederland en het moet derhalve niet moeilijk zijn vanuit allerlei plekken het gebied rond het station te bereiken. De heer Swane merkt op dat in het onderhavige voorstel sprake is van een tijdsperiode, die te overzien is. Als besloten is, kan het proces in gang worden gezet. Spreker informeert hoe GL dit ziet in de binnenstad in verband met de luchtkwaliteit, waar GL een gebouw denkt te vinden en hoe zij dat denkt te bouwen in de huidige tijd.

De heer Nugteren antwoordt dat het rapport daarin een aantal varianten aangeeft. De luchtkwaliteitsproblemen zijn er. Spreker verwacht echter, dat die tegen die tijd opgelost zullen zijn. Het punt dat overeind blijft, is de termijn waarop een en ander kan worden gerealiseerd. Dat is een probleem. Dat zou betekenen dat hier een aantal voorzieningen moet worden getroffen. Anderzijds moet ook niet te gemakkelijk worden opgevat dat nieuwbouw op deze locatie betekent dat voor een paar jaar huisvesting elders moet worden gevonden. Eerst zal echter moeten worden bekeken wat de doorslaggevende argumenten zijn om voor het een dan wel voor het ander te kiezen. Wat dat betreft merkt GL op dat zij de zichtbaarheid, de herkenbaarheid, de nabijheid van andere grote organisaties van zeer groot belang vindt ten opzichte van een redelijk onherkenbare plaatsing op een kantorencomplex. Voor de uitstraling is het laatste niet goed.

De heer Swane stelt vast dat GL in feite voorstelt de besluitvorming vooruit te schuiven. Hij vraagt zich af of dit verantwoord is richting de medewerkers.

De heer Nugteren heeft niet de indruk, dat het op de langere baan wordt geschoven. In het onderzoek is uitgezocht of er mogelijkheden zijn in de binnenstad. Er is uitgerekend hoeveel het kost en welke bezwaren daaraan zitten. Indien men dit werkelijk een onoverkomelijk punt had gevonden, had dat verder niet uitgezocht moeten worden en niet de suggestie moeten worden gewekt dat het ter beslissing voorligt. In de visie van spreker mag stil worden gestaan bij het feit of de bouw dan binnen 4 jaar dan wel 7 jaar zou moeten gebeuren.

De heer Van Leeuwen informeert naar de meerwaarde van de binnenstad, mede gelet op het feit dat die variant € 2 miljoen meer kost. De vraag is hoe de bereikbaarheid is gewaarborgd en wat de zichtfunctie is van een kantoor middenin de stad. De bereikbaarheid van de huidige locatie is optimaal. Voor de SGP is niet zozeer de zichtbaarheid, maar de bereikbaarheid en de faciliteiten zoals parkeermogelijkheden van belang als het gaat om het functioneren van een overheidsgebouw van een provincie.

De heer Nugteren memoreert de bereikbaarheid via het OV te hebben benadrukt. Die is in dat gebied redelijk goed gegarandeerd. Voor wat betreft de huidige locatie wordt de bereikbaarheid met name in autotermen beschreven. Dat acht GL een beperkte benadering.

Voor wat betreft de zichtbaarheid merkt spreker op dat het stadhuis ook niet voor niets herkenbaar staat in het oude deel van de stad. Wat betreft de financiering zijn de kosten van de diverse varianten in kaart gebracht. GL is tevreden over de wijze waarop dat is onderbouwd en beschreven. Wat niet geheel is uitgewerkt is de financiering ervan. Indien besloten wordt tot nieuwbouw op een locatie elders, is de vraag op welke wijze de opbrengsten van dit complex en de grond daarin worden verwerkt.

Wat betreft de prominentie hecht GL eraan op te merken dat het gebouw aan de hoogste milieueisen zou moeten voldoen.

De heer Gaaikema merkt op dat het D66 verheugt dat thans na vele jaren het moment van besluitvorming is aangebroken. D66 spreekt haar waardering uit voor de wijze, waarop de informatie is verstrekt. Er is beknopt en goed onderbouwd weergegeven wat de argumenten zijn voor het concrete voorstel van GS.

Voor D66 zijn de volgende uitgangspunten van belang. D66 is van mening dat sprake moet zijn van goede werkruimte voor de medewerkers. Tegelijkertijd wordt geopteerd voor een sober en functioneel gebouw, voldoende representatief. De kosten zijn een belangrijke maar niet de enige overweging. Er zal ook naar de maatschappelijke neveneffecten moeten worden gekeken. Indien het maatschappelijk effect kan worden beïnvloed, mag een en ander wat meer kosten. D66 bestrijdt dat de 19% BTW niet direct de kosten zijn die de maatschappij ten goede komen. Dit percentage vloeit immers ook weer direct terug naar een andere overheid. De provincie lijkt heel nadrukkelijk te kijken naar het leveren van de eigen prestaties. Het

moet echter geen onderneming worden.

Op basis van voornoemde uitgangspunten heeft D66 vervolgens gekeken naar de voorliggende opties. In de cijfers constateert D66 enkele slordigheden en inconsequenties. Ter illustratie wijst spreker op de huurprijs in geval van permanente huur (ondergrens € 160 per m² voor de variant extern huren); in geval van tijdelijke huur is sprake van een lager bedrag voor externe huur (€ 150 per m²). Het valt D66 op dat de slordigheden steeds in het voordeel wijzen van de optie die GS voorstaan (optie D). Op grond hiervan is D66 wel voorstander van het voorstel dat het CDA via de e-mail heeft rondgestuurd: een externe onderzoeker nogmaals goed te laten kijken naar de gehanteerde uitgangspunten, cijfers om met elkaar te kunnen bevestigen wat de goedkoopste variant is.

Desgevraagd door de heer Swane antwoordt spreker dat de e-mail van mevrouw Swets is toegezonden aan de leden van de subcommissie.

Ten aanzien van het alternatief opknappen van de huidige sterren wordt aangenomen dat naast opknappen toch ook renoveren noodzakelijk is. Het is logisch dat die variant duurder uitpakt dan direct renoveren. Het door D66 geopperde alternatief was alleen de sterren op te knappen. D66 mist een onderbouwing voor het argument dat renoveren daarnaast noodzakelijk blijft. D66 informeert naar het beleid voor deeltijders.

In de Programmabegroting 2006 is € 2 ton gevoteerd voor nader onderzoek. Als echter naar het projectplan wordt gekeken, is voor 2006 € 1,15 nodig. De vraag is of dat grote verschil niet eerder inzichtelijk was en hoe gedacht wordt dit te dekken.

De heer Klein Kranenburg licht toe dat het CDA zich afvroeg of het zinvol zou zijn iets nader in de cijfers te duiken om de voorstellen goed te kunnen afwegen. Het CDA is tot de conclusie gekomen, dat dit op de wijze zoals de D66 suggereerde niet nodig is.

Desgevraagd door de heer Gaaikema antwoordt spreker, dat de conclusie die D66 uit de email van mevrouw Swets heeft getrokken prematuur is.

De heer Streefland deelt mede dat de CU, het ermee eens is dat er wat moet gebeuren. De laatste 5 jaar is alleen het hoognodige gedaan aan het pand in afwachting van de uitkomst van deze discussie. Kijkende naar de cijfers leidt het voorstel onverkort tot de optie nieuwbouw. Of de goedkoopste variant ook de beste is, is moeilijk te beoordelen op dit moment. Indien de nieuwbouwvariant wordt gekozen kan het gebouw weer 40 jaar mee. De CU vraagt zich in deze af wat destijds in het kader van de besluitvorming over de bouw van de sterren, die 30/20/10 jaar terug zijn gebouwd, in de stukken stond.

Wat betreft het aantal werkplekken informeert de CU of ook voldoende rekening is gehouden met toekomstige ontwikkelingen. De huidige locatie acht de CU prima. Het is goed bereikbaar per openbaar vervoer en auto. De CU verwacht niet dat iedereen met het OV komt indien wordt gekozen voor een locatie in de binnenstad, zodat dit een nadelige invloed op de luchtkwaliteit zal hebben. Vooralsnog houdt de CU de optie binnenstad nog open, indien daarvoor het herbouwde middenschip van de Dom zou worden gebruikt.

Wat de financiën betreft constateert de CU, dat 4 varianten qua kosten binnen een bandbreedte liggen van ca. € 1 miljoen per jaar. In dat kader acht de CU de eerste ingeving van het CDA met betrekking tot een second opinion een goede suggestie.

Spreker merkt op dat een mooi en nieuw pand met een mooie inrichting en nieuwe flexplekken ook een omslag van de organisatie vergt.

Spreker deelt tot slot mede dat nog fractieberaad moet plaatsvinden.

De heer Klein Kranenburg licht ter verduidelijking toe dat vanuit het CDA een mail is rondgegaan met de vraag of een second opinion gezien de cijfers nuttig zou zijn. Een second opinion met name gericht op inzicht in de vraag of de onderliggende componenten, die tot de verschillende cijfers leiden, in dezelfde mate zijn meegewogen. Op grond van de reacties is het CDA tot de conclusie gekomen dat dit in dit stadium niet nodig is. Hierbij heeft een rol gespeeld dat het CDA niet de indruk wil wekken dat wordt getwijfeld aan de cijfers dan wel de integriteit van diegene die de cijfers heeft berekend en presenteert.

Het CDA acht het voorliggende voorstel helder. Via duidelijke lijnen wordt aangegeven, dat uitgekomen moet worden bij nieuwbouw. Het CDA sluit zich aan bij de opmerking van de PvdA ter zake het Coalitieakkoord. Het CDA informeert of de gemiddelde jaarlast voor 20 jaar feitelijk geldt voor 40 jaar; die indruk wordt gewekt. Het CDA is van mening dat het provinciehuis ook een huis van de provincie als geheel moet zijn. In dat kader heeft het CDA ook gekeken naar de mogelijkheid van huisvesting in het centrum van de stad. Gelet op de kosten, die daarmee zijn gemoeid, en de tijdsduur die een dergelijke keuze met zich meebrengt leiden tot een dusdanig verschil tussen de besluitvorming en de uitvoering dat het

CDA die optie niet verstandig acht. Het CDA heeft kennisgenomen van de opmerkingen over de huurprijzen. Het is volstrekt helder dat een huurprijs voor tijdelijke huur altijd goedkoper is dan voor langdurige huur omdat bij tijdelijke huur wordt ingespeeld op de markt op dat moment en er maar kort gebruik van behoeft te worden gemaakt.

In de visie van het CDA moet het plan van eisen en de architect in overleg met elkaar worden opgesteld c.q. worden gekozen. Het CDA kan zich derhalve voorstellen dat de vervolgstap wel in deze commissie aan de orde komt. Bij de nadere uitwerking kan worden gekeken of het mogelijk is het provinciehuis uit te voeren binnen de constructie design en construct. Daaraan zou turn-key kunnen worden toegevoegd. Wel moet men zich realiseren dat bij een turn-key constructie een contra-expertise gebruikelijk is. Het voordeel van design construct/turn-key is dat de provincie geen last meer hoeft te hebben van overschrijdingen. Indien niet voor die constructie wordt gekozen, lijkt het het CDA twee keer per jaar geïnformeerd te worden over de stand van zaken. Met de bouw van een overheidsgebouw moet worden voorkomen, dat het elke keer duurder wordt.

Tot slot merkt spreker op dat de te verwachten opbrengst van de 10.000 m² helderder geformuleerd zou kunnen worden.

De heer Ekkers onderschrijft de opmerking dat sprake is van een onaanvaardbare situatie en er derhalve iets moet worden gedaan. Veel zaken voldoen niet meer aan de ARBO-eisen. Er moet derhalve tempo worden gemaakt. Dat zegt iets over de locatiekeuze. De doelstelling is, dat het een goed verkoop/verhuurbaar kantoor moet worden; een gebouw dat niet alleen aan de provincie is gebonden. Het moet een fraai kantoor worden, hetgeen niet betekent dat het allemaal veel duurder moet worden. Het moet een kantoor zijn, die ook door anderen kan worden gebruikt. Het moet enigszins prominent zijn; een zekere uitstraling hebben. De commissie zal worden betrokken bij de keuze van de architect. Dat gebeurt op grond van een programma van eisen, dat door PS wordt vastgesteld. Nu wordt goedkeuring gevraagd om aan de slag te kunnen gaan. De definitieve vaststelling van het budget en het programma van eisen komt medio 2006 terug in PS. Op dat moment worden de locatie en de marsroute bepaald. Het gebouw zal moeten voldoen aan alle moderne eisen, zoals op het gebied van energie. Spreker kan zich voorstellen dat wordt bekeken of een energiearm dan wel energieloos gebouw mogelijk is. Daar zijn voorbeelden van. Tevens is de vraag hoe het gebouw kan passen binnen de organisatievorm, waarnaar wordt gestreefd. In deze commissie is een discussie gaande over de vraag welke kant de organisatie op moet. Die discussie moet binnen een paar maanden afgerond zijn. Met die keus moet rekening worden gehouden als het gaat om het ontwerp van het gebouw en het programma van eisen. Daar hoort o.a. de vraag bij of iedereen een eigen bureau moet hebben. In de visie van spreker is dit niet nodig. Veel medewerkers werken overdag ook buiten. Er dienen derhalve combinaties te worden gemaakt; hetzelfde geldt voor de flexplek. Een en ander moet nog verder worden uitgewerkt.

Er is gekeken naar de mogelijkheden in de binnenstad. Om verschillende redenen wordt daarvoor niet geopteerd. Qua kosten scheelt het € 250 miljoen per jaar. Qua investeringen is het verschil € 68 miljoen ten opzichte van € 120 miljoen op basis van contante waarde over een periode van 20 jaar. Dat is een fors verschil. De vraag is of de kwaliteit van de huisvesting in de binnenstad zo zwaar moet wegen dat men dit geld hiervoor over heeft. Daarbij moet de vraag worden gesteld wie de klant van de provincie is. Dat zijn veelal maatschappelijke organisaties, besturen. Voor hen is de huidige locatie makkelijk ter bereiken via OV en per auto. De klanten zijn tevreden over deze locatie. Dat wordt totaal anders als de provincie zich middenin de stad gaat vestigen. Het is in de visie van spreker geen locatie die de provincie, zelfs bij gelijke kosten, zou moeten willen hebben. Als de kosten hoger zijn moet daarvoor zeker niet worden gekozen.

De heer Nugteren informeert waarom de locatie binnenstad dan als variant is uitgezocht. Spreker heeft moeite met het feit dat gesuggereerd wordt, dat de locatie in de binnenstad i.c. rond het station slecht bereikbaar zou zijn. Hij wijst in dit kader op de P&R gelegenheid en het grote Transferium met goede verbindingen naar de binnenstad. Voorts memoreert spreker zijn vraag over de financiering. Hij onderschrijft dat de kosten van de locatie in de binnenstad hoger zijn. In geval van die keuze is hier sprake van een complex voor de verkoop; die restwaarde ligt ook hoger. Dat zijn in de visie van GL factoren die erbij dienen te worden betrokken.

De heer Ekkers zet uiteen dat die factoren erbij worden betrokken. De financiering gebeurt vanuit de UNA-gelden. Dat gebeurt op dit moment overigens ook voor de sterren en de afschrijving van het hoofdgebouw. Indien hier ruimte vrijkomt, kan deze worden verhuurd of

verkocht. Dat is meegenomen in de berekeningen.

De heer Nugteren onderschrijft dat dit is meegenomen in de kostenberekening, maar niet in de financiering.

De heer Ekkers geeft aan dat de heer Poorthuis nader op deze vraag zal terugkomen. Op het moment dat nieuwbouw wordt gerealiseerd, blijft er nog grond over. Die verhandelbare grond, tenminste 10.000 m² levert geld op. Uitgangspunt is een afschrijvingstermijn van 40 jaar. Daarop zijn de berekeningen gebaseerd. Dit gold ook voor de sterren. De besluitvorming daarover is in de zestiger jaren genomen. De eerste ster is ca. 1973 gerealiseerd.

Met betrekking tot design en construct is spreker van mening, dat hiernaar in de contractfase moet worden gekeken. Op dat moment is sprake van een private overeenkomst, die de provincie moet laten checken.

De heer Poorthuis merkt met betrekking tot de financiering op dat in de huidige exploitatiebegroting geen kapitaallasten zijn opgenomen. Er is voor gekozen de kapitaallasten van de toren en de sterren te bekostigen uit de opbrengsten van de UNA-gelden. Wanneer nu een nieuwe investering wordt gedaan in huisvesting moeten additionele huisvestingslasten in de begroting worden opgenomen. Indien gekozen wordt voor de centrumlocatie is in de berekeningen rekening gehouden met de realisatiekosten voor bouwen in het centrum en met een eventuele opbrengstwaarde van zowel de sterren als de toren. Daarbij wordt gerekend met een opbrengst, die de investeerder hieruit kan halen op basis van het bruto vloeroppervlak dat hier te realiseren is.

De sterren kunne worden opgeknapt. Dat zou echter slecht voor de komende 10 jaar een oplossing bieden.

Met betrekking tot de kleine slordigheden merkt spreker op dat het om complexe berekeningen gaat. Men heeft steeds voor ogen gehad de verschillende varianten consistent ten opzichte van elkaar te laten bestaan. Indien sprake is van een verschil in aangenomen huurbedragen voor tijdelijke huisvesting dan wel voor permanente huur heeft de provincie zich laten ingeven door de marktsituatie.

De € 2 ton heeft te maken met de projectkosten om de projectvoorbereiding voor nieuwbouw mogelijk te maken. € 1 miljoen is bedoeld voor bouwkundige kosten w.o. de architect. De additionele kosten voor project kosten zullen uit de algemene middelen beschikbaar moeten worden gesteld.

De voorzitter stelt voor het voorstel te agenderen voor de komende statenvergadering.

Het “Beslisdocument toekomstige huisvesting provinciale organisatie” is op 21 november 2005 aan de orde geweest in de cie. BEM. Hierbij zijn de volgende aandachtspunten naar voren gebracht.

Aandachtspunten cie BEM	Reactie
Het nieuw te realiseren pand dient ook voor de toekomst flexibel inzetbaar te zijn voor andere gebruiksdoeleinden (marktconform kantoorgebouw)	Wordt betrokken bij programma van eisen
De nieuwe huisvesting dient flexibele werkplekconcepten optimaal te ondersteunen	Wordt betrokken bij programma van eisen
De uitstraling/ambitieniveau/zichtbaarheid en herkenbaarheid van de nieuwe huisvesting dient aandacht te krijgen	Wordt betrokken bij programma van eisen
Er dient een goede verhouding te bestaan tussen functionaliteit en uitstraling van het gebouw	Wordt betrokken bij programma van eisen
Bij de nieuwe huisvesting moet aandacht zijn voor milieu en duurzaamheid	Wordt betrokken bij programma van eisen
Er dient rekening te worden gehouden met technologische ontwikkelingen (bijvoorbeeld digitalisering)	Wordt betrokken bij programma van eisen
Locatiekeuze	Ligt besloten in beslispunten
De financiële risico's van het project dienen goed te worden beheerst	Wordt betrokken in projectopzet/aanpak
De staten wensen betrokken te worden bij fundamentele keuzemomenten	Wordt betrokken in projectopzet/aanpak
Is er nog een “second opinion” nodig om de voorstellen te beoordelen	De financiële haalbaarheid komt terug bij de besluitvorming over het definitief beschikbaar te stellen budget
Er wordt een enkele inconsistentie in de berekeningen geconstateerd	Wordt bij de opstelling van het definitief beschikbaar te stellen budget nagelopen. Heeft overigens geen consequenties voor de thans te maken keuze
Onderbouwing opbrengst extra bouwvolume	In de berekeningen is uitgegaan van marktconforme ervaringscijfers
Wat is de basis die ten grondslag ligt aan de financiering	De kapitaallasten van de huidige huisvesting worden gedekt uit de “Reserve Rente en Afschrijving” die jaren geleden is gevuld met de opbrengsten wegens verkoop van UNA. Bij nieuwbouw kunnen nieuwe kapitaallasten niet in de plaats treden van de huidige kapitaallasten, om die reden moeten nu structureel additionele huisvestingslasten (kapitaallasten) beschikbaar worden gesteld ten laste van de algemene middelen. In de berekeningen van de huisvestingsvarianten zijn alle kosten en eventuele opbrengsten (uit verkoop bestaande panden) meegenomen
Zijn kosten voor tijdelijke huisvesting en verhuiskosten meegerekend	Kosten voor tijdelijke huisvesting en verhuiskosten zijn meegerekend in de verschillende modellen

Commissieadvies

Datum: : 22 november 2005

Nummer PS: **PS2005BEM45**

Registratienummer: 2005PSD000 18 li

Commissie :BEM

Titel :Besluitvorming toekomstige huisvesting provinciale organisatie

Advies van de commissie:

De commissie stemt in beginsel in met de keuze voor de toekomstige huisvesting. De fractie van Groen Links behoudt zich een voorbehoud voor op het punt van de lokatiekeuze.

Als randvoorwaarden worden meegegeven: beheersbaarheid van kosten, een hoge mate van flexibiliteit qua indeling van werkplekken etc, hoogwaardig innovatief, functioneel, energiezuinig en uitstraling.

Gedeputeerde Ekkers zegt toe, dat de architect-keuze, in de commissie aan de orde komt, evenals het programma van eisen dat uiteindelijk door de Staten dient te worden vastgesteld. De planning daarvoor is medio 2006.

Datum: 22 november 2005

Voorzitter commissie BEM,
Drs. W.J. Bos

S tatengriffier,
L.C.A.W. Graafhuis

Bijlage 7

Naamlijst van de leden van de Provinciale Staten van Utrecht Vergadering 12 december 2005

mr. B. Staal, voorzitter
L.C.A.W. Graafhuis, griffier

R. van Benthem, Zeist
dr. R. Bisschop, Veenendaal
drs. R.P.F. Bijkerk, Veenendaal
A.J. van Bokkem, Amersfoort
drs. W.J. Bos, Oud Zuilen
mevr. ir. S. van Bruggen, Amersfoort
ir. D.J. van den Burg, Utrecht
J.L.M.M. Damen, Leersum
mevr. drs. M.C. Das, Utrecht
mevr. drs. A.J. Dekker, Odijk
mevr. L. C. Dekkers- Raadsen, Harmelen
drs. A.J. Ditewig, Bilthoven
mevr. P. Doornenbal-van der Vlist, Lopik
mevr. mr. K.J. Fokker, Driebergen
drs. J.H. Gaaikema, Mijdrecht
M. van de Groep, Bunschoten
H. Hooijer, Amersfoort
E. Jongsma, Kamerik
mevr. A. Jonkers-Cornelisse, Eemnes
mevr. I. van de Kamp, Amersfoort
mevr. G.B. van Keulen-Saenger, Tull en 't Waal
F. Killi, Amersfoort
S.J. Klarenbeek, Soesterberg
H.R.A.L. Klein Kranenburg, Hagestein
J.F.M. Kloppenborg, Utrecht
M. van der Kolk, Utrecht
J. Konijnenbelt, Leusden
drs. J.A.J. Konings, Vleuten
A.T.A. Koopmanschap, Utrecht
mevr. J.C. Kramer, Bunschoten
C.J. van Kranenburg, Driebergen
mevr. D. Lamers-Tiecken, Nieuwegein
M.F. van Leeuwen, Maartensdijk
dr. B. Levering, Montfoort
mr. A.G. van Malenstein, Maarn
drs. A. Najib, Utrecht
new. H. Nap, Veenendaal
IV: de Niet, Zeist

drs. B. Nugteren, Utrecht
mevr. S.D. Oosterhuis, Leusden
mevr. drs. ing. I.L. Oostlander, Amersfoort
drs. J.H.A. van Oostrum, Houten
drs. J.Ph. Overbeek, Utrecht
mevr. P. Pieper-Hagen, Mijdrecht
drs. W.M. van der Poel, Loenen aan de Vecht
P.C. Pollmann, Doorn
G.M. Putters, Soestdijk
E.M.M. Rateland, Woerden
mevr. A.H. Raven, Utrecht
mr. J.G.M. Reerink, Zeist
mr. drs. F.Th.M. Rohof, Utrecht
drs. T.G.P.M. Ruijs, Zeist
J.L.N. Schreurs, Utrecht
P. Seldenrijk, Eemnes
mr. J.J.J. Streefland, Utrecht
S.D. Swane, Maarssen
mevr. ir. A.A. Swets, Utrecht
drs. R. Vis, Amersfoort
mevr. drs. J. Vonk- Vedder, Abcoude
F.J. Vos, Werkhoven
drs. R.E. de Vries, Utrecht
L. de Vries, Harmelen
ir. B.A. Witteman, Kockengen

Amendement AI (GL)

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 12 december 2005, ter bespreking van toekomstige huisvesting van de provinciale organisatie;

kennis genomen hebbend van het "Beslisdocument toekomstige huisvesting provinciale organisatie", d.d. oktober 2005; overwegende:

- dat nieuwbouw voor het provinciehuis de voorkeur verdient boven renovatie c.q. opknappen van de sterren;*
- dat de zichtbaarheid van de provincie bevorderd dient te worden;*
- dat locaties in het stationsgebied in het centrum van de stad Utrecht optimaal bereikbaar zijn met het openbaar vervoer, zowel wat betreft lokale en regionale als wat betreft nationale en internationale verbindingen;*
- dat een locatie in het stationsgebied voor de toekomst meer flexibiliteit en zekerheid biedt voor wat betreft verkoop en koop van panden en voor wat betreft bestuurlijke ontwikkelingen;*

besluit te wijzigen in het voorliggende ontwerpbesluit (PS2005BEM45):

- 1. te kiezen voor de huisvestingsvariant 'A..moveren sterren en realiseren van Nieuwbouw op de eigen locatie van het Provinciehuis";*

in:

- 1. te kiezen voor nieuwbouw in het stationsgebied van de stad Utrecht.*

DE VOORZITTER: Het amendement is voldoende ondertekend en maakt derhalve onderdeel uit van de beraadslagen. Het amendement kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer GAAIKEMA (D66): Mijnheer de Voorzitter! Wij gaan vandaag een besluit nemen. Voor ons gevoel zal hetgeen wij als oppositie inbrengen niets uitmaken: het besluit staat al vast. Zelfs als wij nu zouden kunnen aantonen dat een lagere huurprijs mogelijk is dan wat er in de stukken van het college is gepresenteerd, en zelfs indien daardoor de meest kosteneffectieve oplossing een andere zou zijn, dan geloven wij niet dat wij daarmee de coalitiepartijen op andere gedachten kunnen brengen. Datzelfde geldt indien wij zouden kunnen aantonen dat het opknappen van de sterren zonder grondige renovatie voldoende is om, zeg maar, nog vijftien jaar vooruit te kunnen. Ook dat zou niet leiden tot een ander besluit. Dat is althans onze inschatting, die mede is gebaseerd op het voorstel dat wij per e-mail van het CDA hebben ontvangen. Volgens dat voorstel zou er door Provinciale Staten een second opinion gegeven moeten worden van de berekeningen. Van dit voorstel hadden wij graag gezien dat het wordt uitgevoerd. Helaas bleek in de commissie BEM dat de coalitiepartijen, dus inclusief het CDA, al besloten hadden dit voorstel geen kans van slagen te geven. De gelederen waren gesloten en dit besluit moest er komen.

De heer KLEIN KRANENBURG (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Mag ik een oppositieachtige opmerking maken?

De heer GAAIKEMA (D66): Mijnheer de Voorzitter! Dat zal geen toeval zijn.

De heer KLEIN KRANENBURG (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Ik vraag dat aan u, voorzitter.

(De gong klinkt in het gebouw.)

De VOORZITTER: U wordt gered door de gong.

De heer KLEIN KRANENBURG (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Toch wil ik nog even reageren op de opmerking van de collega, dat er een voorstel van het CDA ligt dat niet kan worden doorgesproken en niet kan worden uitgevoerd. Wij hebben in de commissie heel duidelijk gesteld dat de gedachte aan een second opinion niet op de manier nodig was zoals wij die in eerste instantie met elkaar hadden

besproken in de trant van: kijk nu eerst nog even goed naar de cijfers. De presentatie in de commissie bleek echter helder, de uitleg van het college was ook uitstekend, dus er was geen enkele behoefte om alsnog te zeggen dat er eerst maar eens een second opinion gevraagd moest worden. Dat aspect moet de heer Gaaikema niet vergeten.

De heer GAAIKEMA (D66): Mijnheer de Voorzitter! Wat is helder wat in de commissie BEM toen ter tafel is gebracht.

De heer KLEIN KRANENBURG (CDA): Mijnheer de Voorzitter! In de commissie BEM. is dit volgens mij gewoon afgekaart, omdat wij concludeerden dat een second opinion echt niet nodig is. Nu komt D66 met een soort oud dood koetje uit de sloot.

De heer GAAIKEMA (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik kan mij dat zo niet herinneren, maar wel dat op het moment waarop in de commissie BEM het voorstel van het college ter sprake kwam, er werd ontkend dat er sprake was van een voorstel over een second opinion, maar slechts van een eerste gedachtegang. Ik heb dat mailtje hier voor mij liggen, hier staat glashelder 'dat lijkt ons een goed idee'.

De heer KLEIN KRANENBURG (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Ja, precies. Dat leek een goed idee. Echter bij een nadere bespreking van de stukken bleek dat een second opinion helemaal niet nodig zou zijn. Ik heb in de commissie toen nog toegelicht dat er een e-mail is verstuurd aangaande de mogelijke nuttigheid van een second opinion over de cijfers. Op grond van de reacties daarop is de commissie tot de conclusie gekomen dat dit in dit stadium niet nodig is. Wij staan hier dus gewoon, met alle respect voor de kwaliteit van de inbreng van D66, commissiewerk over te doen en daar houd ik niet zo van.

De heer GAAIKEMA (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik ga absoluut geen commissiewerk overdoen.

De heer KLEIN KRANENBURG (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Als ik hier citeer wat ik in de commissie heb gezegd, wordt er commissiewerk overgedaan.

De heer GAAIKEMA (D66): Mijnheer de Voorzitter! Dan doet de heer Klein Kranenburg commissiewerk over. Ik niet.

De heer KLEIN KRANENBURG (CDA): Mijnheer de Voorzitter! De heer Gaaikema daagt mij daartoe uit en ik ga zelden een uitdaging uit de weg, zeker niet verbaal.

De heer GAAIKEMA (D66): Mijnheer de Voorzitter! Wij kunnen wel kijken hoe dat in de commissie is gegaan. Ik heb echter in de commissie geen enkel moment de indruk gehad dat daar nog inhoudelijk gediscussieerd kon worden over nut en noodzaak van een second opinion. Dat werd door de drie grote partijen als 'niet aan de orde' gekwalificeerd. Dat is dus volstrekt iets anders dan wat het CDA in dat mailtje heeft gemeld en dat de heer Klein Kranenburg zojuist nog heeft aangehaald. Hij kan mij er daarmee niet van overtuigen dat niet vóór de commissievergadering begon de drie coalitiepartijen hebben besloten een dergelijk second opinion niet aan te vragen.

De heer KLEIN KRANENBURG (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Volgens mij moet de definitieve vaststelling van de notulen van die commissievergadering maar in de commissie zelf plaatsvinden. Wij hebben daar over een second opinion gesproken en vervolgens is er gesteld dat het op dit moment niet nodig is een second opinion te houden, ook gezien de helderheid van de cijfers bij nadere bestudering daarvan. Wat mij aangaat, laat ik het daarbij.

De heer LEVERING (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Helpt het de heer Gaaikema als ik zeg dat ik de herinnering van de heer Klein Kranenburg hieraan deel?

De heer GAAIKEMA (D66): Mijnheer de Voorzitter! Dan is het twee tegen één! Dat er een meerderheid die mening is toegedaan, wisten wij al. D66 is voor structurele oplossingen en wil geen tijdelijke noodverbanden. Wij zijn voor een goede, functionele huisvesting van onze provinciale ambtenaren die aan alle Arbonormen voldoet, en een huisvesting die een prettige werkomgeving biedt waardoor men niet met tegenzin naar het werk gaat. Voor een aantal kosten zijn er volgens ons effectievere oplossingen in de vorm van huisvesting zonder franje en tierelantijntjes. Wij besteden liever geld aan zaken waar de burgers, de inwoners van de provincie, direct voordeel van ervaren. Het voorstel van nieuwbouw op de huidige locatie van de sterren lijkt aan onze uitgangspunten te voldoen. Op basis van de gepresenteerde berekeningen kan de conclusie niet anders zijn dan dat de voorgestelde variant de voorkeur verdient. Wij kunnen echter zonder second opinion niet aantonen dat die berekeningen niet kloppen.

D66 zal instemmen met dit voorstel en net gaarne een uitgewerkt projectplan tegemoet. Wij merken alvast op dat wij bij de verdere uitwerking van de plannen nadrukkelijk zullen letten op de kosten. Bij nieuwbouwprojecten is het niet ongebruikelijk dat de werkelijke kosten fors hoger blijken te zijn dan geraamd werd. Soms gebeurt dat omdat de grond waarop gebouwd zal worden, vervuild blijkt te zijn. Wij nemen aan dat dit nu niet het geval zal zijn.

D66 zal het college in de komende jaren bij elke gelegenheid herinneren aan de vandaag gepresenteerde prognoses.

Nog even iets over het flexconcept dat de PvdA even noemde. Het Interpolis-concept is ons bekend. Een flexconcept is prima als er rekening wordt gehouden met de projectruimten en met herorganisaties, waardoor bestaande afdelingen anders, groter of kleiner worden of soms worden opgeheven. Dat is prima. Als wij echter kijken naar het Interpolis-concept moeten wij wel oppassen voor flexplekken en flexkarretjes die ik wel eens heb zien rondrijden, ook bij andere organisaties. De praktijk wijst uit dat dit niet altijd blijkt te werken. De medewerkers houden er allemaal niet van. Vaste medewerkers blijken, ook bij Interpolis, iedere dag gewoon naar hun zelfde plek te gaan. Zij rijden met hun karretje gewoon naar die plek toe. Bij een andere organisatie heeft dat er al toe geleid dat die flexkarretjes als het ware vastgenageld staan naast het kantoor en dat de parkeerplaats voor die karretjes gewoon leeg blijft. Flexkarretjes kunnen een oplossing zijn, maar niet als er vaste medewerkers zijn die meer dan de helft van de tijd in dienst zijn.

De heer STREEPLAND (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Vandaag, 12 december, is niet zomaar een dag. Op die dag in 1843 overleed namelijk Koning Willem I en op die dag werd in 1991 het Verdrag van Maastricht getekend. Vandaag in 2005 is het aan de Staten van Utrecht om zich uit te spreken over de toekomstige huisvesting van onze organisatie. Het voorliggende voorstel betekent in geld een voorlopige instemming met een structurele, extra huisvestingslast van € 2.800.000 en eveneens een voorlopige instemming met € 1.200.000 incidenteel voor de projectkosten. Het toekennen van extra middelen voor voorbereidingskosten lijkt ons onvermijdelijk als wij willen bouwen. Zonder voorbereiding gaat het immers niet. Wie een toren wil bouwen, gaat eerst de kosten berekenen om te zien of men wel genoeg geld heeft voor de bouw. Als het fundament is gelegd, maar de bouw niet voltooid kan worden, zal eenieder die dat ziet die bouwer uitlechen en zeggen dat hij wel begon te bouwen, maar het karwei niet kon afmaken. Mijnheer de voorzitter, u had het al door: ik citeerde een zin uit het winnende hoek van de NS publieksprijs 2005. Het moet in Utrecht niet zo zijn, zoals in Amsterdam met het stadhuis, dat er nog jarenlang in de bouw geïnvesteerd moet worden omdat het gebouw niet af blijkt te zijn. Er moet hier in één keer gebouwd worden en dat moet dan direct goed gebeuren. Dat geldt ook voor de bedragen die wij daarvoor willen uittrekken. De provinciale overheid moet niet het voorwerp van bespottung worden vanwege haar huisvesting, de kwaliteit ervan of om de wijze waarop die tot stand komt. Wat wij hier vanmiddag ook besluiten, wij pleiten voor een gezonde verhouding tussen architectuur en boekhouding.

In het vervolg van de Kwatta-operatie zijn er personeelsreducties doorgevoerd en nemen de flexplekken alsmaar toe. Daarbij doet zich de vraag voor of het niet meer voor de hand ligt de totale huisvesting van de provincie vanuit een blanco situatie opnieuw te bezien. Uit het verhaal van de

PvdA proef ik een dergelijke benadering. Ontleend van een partijgenoot zeg ik dat als een maatkostuum niet in één keer goed zit en de prijs ervan niet binnen het afgesproken bedrag blijft, dan hebben wij een verkeerde kostuummaker getroffen. En als een confectiepak niet goed zit, moeten we dat nooit vermaken want de snit is er uit en je loopt voor gek. Ik vrees dat wij straks met een niet-goedzittend kostuum te maken zullen hebben, waarvoor wij wel veel geld hebben uitgegeven.

Helaas is de praktijk zo dat men bij grote overheidsprojecten nogal eens wordt geconfronteerd met forse overschrijdingen. Er wordt dan ook niet voor niets over het Stopera-effect gesproken. Ik vraag de gedeputeerde dan ook of hij instaat voor de hardheid van de cijfers. Het is daarbij lang niet altijd duidelijk wat de oorzaak van de kostenoverschrijdingen is. Veelal worden allerlei kostenposten over het hoofd gezien of onderschat en zorgen milieuvorzieningen, technische complicaties en stijging van kosten door markt-ontwikkelingen voor vertragingen. Daarom kan het zinvol zijn om bij de voorbereidingen een tweede mening te vragen van een deskundige organisatie. Dat kunnen Provinciale Staten in hun controlerende rol echter ook zelf ter hand nemen. Uit de Berenschot-evaluatie van het dualisme in onze provincie kwam onder meer naar voren dat er ruimte en draagvlak voor een initiatiefrijkere rol is voor Provinciale Staten en dat er goede kansen zijn om vaart te geven aan verandering. Volgens het rapport zouden de Staten, ondersteund door een pro-actieve griffie, zelf initiatieven moeten nemen.

Uit de stukken blijkt dat er de laatste tijd slechts het hoognodige aan onderhoud van het gebouw is gedaan, in afwachting van de uitkomst van deze discussie. In een ander chapter volgt een soort voorzichtige, zo te noemen budgettaire incriminatie, waar met zoveel woorden staat geschreven dat de organisatie van de provincie theoretisch het verwijt gemaakt kan worden dat ondanks het gegeven dat het bekend is dat er iets aan de huisvesting moet gebeuren, in de meerjarenbegroting niet eerder bedragen zijn gereserveerd voor investeringen in die huisvesting. Derhalve geven de meerjarenbegrotingen van de provincie feitelijk geen volledig beeld van de te verwachten uitgaven. Wat valt hieruit op te maken, voorzitter, nu het zo lastig blijkt te zijn om zaken waarvan bekend is dat die gaan gebeuren, te incalculeren? Hoeveel te meer onzekerheid is er niet over de nieuwbouw zelf? Een lang traject van voorbereiding, studie, ontwerp, sloop, amovering en opbouw, waarbij alle fasen hun eigen onzekerheden met zich meebrengen.

Als Provinciale Staten zijn wij ook budgetgevers voor vele mega-investeringen. Wij praten dan niet alleen over het onderhavige dossier, maar wij denken ook aan Hart voor de Heuvelrug, Agenda 2010 en de discussie over de aanwending van het vermogen die bij de voorjaarsnota 2006 haar beslag zal krijgen.

De toenemende complexiteit en ondoorzichtigheid van de samenleving en van besluitvormingsprocessen nopen steeds meer tot het goed regelen van toezicht en controle. Dat geldt voor de marktsector, maar ook voor de publieke sector en voor constructies waarbij de publieke en private sector samenwerken. Met de invoering van het dualisme hebben Provinciale Staten nieuwe instrumenten gekregen om hun controlerende functie te versterken. Vanwege dat belang zullen wij verdere initiatieven ontplooiën om de controlerende taak die wij als Staten hebben, verder gestalte te geven. Dit met behulp van de controle-instrumenten die de Staten daarvoor ten dienste staan.

Ik sluit dan af met de bewoordingen uit ons eigen 5statenwerkplan: helder, toetsbaar, meetbaar. Dat zijn de kernpunten om de controlerende rol van de Staten goed te kunnen uitvoeren. De kritische, controlerende rol die znodig leidt tot bijstelling van beleid is tevens een vitaal instrument voor de burger. De Staten kunnen ermee laten zien dat zij niet alleen resultaten beloven, maar ook dat zij kunnen ingrijpen en bijstellen.

(De luidspreker roept de Staten op de zaal te verlaten in verband met een ontruimingsoefening.)

De VOORZITTER: Ik schors de vergadering tot nader orde deze week. Het kan echter ook vanmiddag zijn.

Schorsing van 14.50 uur tot 15.02 uur.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering.

De heer VAN LEEUWEN (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil graag duidelijk de vinger leggen bij de besluitvorming. Bij punt 4 van het ontwerpbesluit staat dat in 2006 het definitieve beslag op de algemene middelen wordt vastgesteld op basis van een definitief vast te stellen programma van eisen - dat is glashelder - en van het projectplan, dat is ook helder. Bij punt 5 wordt echter vervolgens gesteld dat het projectplan door het college van GS

wordt vastgesteld en ter kennis wordt gebracht bij PS. Wij stellen voor dat projectplan door de Staten te laten vaststellen. Daar zijn immers de keuzemomenten bekend waarop er gemonitord wordt en daar zijn ook de kaders aangegeven waarbinnen de financiële afwikkeling van dit project zal plaatsvinden. Ten aanzien daarvan willen wij niet dat de Staten op de stoel van het college gaan zitten, maar wel dienen de Staten de controlemomenten in beeld te krijgen, niet alleen maar ter kennisneming in Staten en commissie, maar ook ter vaststelling in de Staten. Daarmee kunnen de Staten hun rol in dit proces op een goede wijze vervullen.

In tweede termijn verneem ik graag de uitspraken van de andere fracties hieromtrent.

De heer KLEIN KRANENBURG (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Heeft de SP geen mening?

De VOORZITTER: Dat kunt u wel vragen, maar ik geef degenen het woord die zich daarvoor hebben aangemeld. Daar laat ik het dan bij. Ik zou wel anders willen maar dan heb ik het gevoel dat ik nog minder lang voorzitter ben dan dat de commissie dualisme wil.

De heer VAN LEEUWEN (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Als aanvulling op de vraag van de heer Klein Kranenburg, wil ik nog zeggen dat ik in het verslag heb gelezen dat de SP een actieplan voorbereidt. Dus die partij zal nog aan het woord komen.

De heer EKKERS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! De heer Klein Kranenburg noemde het provinciehuis 'het huis van de provincie'. Dat vind ik een mooie term. In Gelderland heet het provinciehuis ook 'het huis der provincie'. Ik zeg niet dat wij dat net zo moeten doen, maar het geeft wel iets aan van wat wij met dat provinciehuis nu willen.

Het provinciehuis is het huis van de provincie waar bestuurders, maar ook de ambtenaren, zich wel bevinden maar dat ook herkenbaar is voor de burger. Dan is de volgende vraag: hoe moet dat gebouw er uit zien? De heer Klein Kranenburg heeft daarvan gezegd dat het sober, doelmatig en flexibel moet zijn. Ik erken dat, maar het moet ook een bepaalde uitstraling hebben, een bepaalde allure. Allure hebben houdt niet in dat het dan altijd veel duurder wordt. Het gaat vaak ook om de keuze van het materiaal en van de vorm die daarvoor van groot belang is. De heer Levering gaat daarna uitgebreid in op de flexplekken.

Het uitgangspunt voor mij is daarbij dat de organisatievorm globaal vaststaat voordat het programma van eisen voor de nieuwbouw wordt vastgesteld.

Zo-even wees ook de heer Van Leeuwen erop dat het gebouw er voor de provinciale organisatie komt. Met andere woorden: we moeten weten wat die organisatie is voordat het gebouw gebouwd gaat worden. In het programma van eisen moet dus rekening worden gehouden met hetgeen wij met de organisatie willen bereiken. Een van de zaken daarbij is de mogelijkheid van flexplekken. Daar sta ik zeer positief tegenover. Daarbij gaat het om het efficiënt omgaan met de middelen. Het is natuurlijk dwaas om grote delen van kantoor-gebouwen leeg te laten staan omdat ambtenaren weg zijn en omdat zij natuurlijk ook vaak buitenshuis werken. Die onbenutte vierkante meters werkplek moeten natuurlijk wel betaald worden en het geld daarvoor moet worden opgebracht door de burgers. Dat moeten wij dus niet willen.

De vraag is alleen of dat altijd en in alle omstandigheden een goede keuze is. Er zijn immers ook veel momenten waarop mensen vrijwel elke dag op dezelfde plek werkzaam zijn. Met andere woorden: wij kunnen niet zonder meer zeggen dat flexplekken de oplossing van alles zijn. Wij moeten er naar kijken en wij moeten er verstandig mee omgaan. Ik vind dan ook dat wij dat met elkaar moeten doen.

Het college is dan ook absoluut daartoe bereid en heeft daarvoor zelfs een heel positieve houding omdat het een deel is van zijn uitgangspunt. Ik stel mij dan ook voor dat wij in de loop van de komende maanden heel serieus kijken naar onze organisatieontwikkeling. Dat hebben de heer Sietsma en ik al met de commissie BEM afgesproken. In de komende maanden zijn wij nadrukkelijk met de organisatie bezig. Wij hebben zelfs al op de agenda staan dat wij in mei met de commissie overleggen over de organisatievorm die ons voor ogen staat. Daar hoort ook de vraag bij: wat zijn flexplekken? Met andere woorden: als de Staten in juni het programma van eisen voor de nieuwbouw vaststellen, dan is er invulling te geven aan de wijze waarop de organisatie ingericht en werkzaam zal zijn. Dat lijkt mij ook de meest logische volgorde. De heer Levering zei al dat de bouw de organisatie volgt. Zo zullen wij dat inderdaad doen. De heer Van Leeuwen en de heer Levering vroegen naar de betrokkenheid van de Staten bij het gebouw van de provincie. Ik vind het van groot belang dat de Staten vooral in de beginfase nadrukkelijk bij het gebouw betrokken worden. Allereerst bij de vaststelling van het programma van eisen – daar moeten wij veel aandacht aan besteden, want daarin moet duidelijk worden wat wij willen bereiken. Maar ook is dan de vraag aan de orde welke vormgeving gewenst is, welke ambitie wij willen uitstralen en hoe wij het allemaal gehad willen hebben. In die fase moeten de Staten volop aan bun trekken komen en dat is bij het vaststellen van het programma van eisen. En als het verstandig is, kan dat ook bij het vaststellen van het projectplan. Het is mij niet om het afkaderen van zaken te doen. Maar het gaat mij er wel om dat de Staten betrokken worden bij zaken waar zij wezenlijk over moeten gaan. Als het straks moet gaan om de invulling van werkplekken en allerlei andere praktische zaken, dan is het verstandig als de Staten daarbij wat terughoudend zijn. De heer Swane wees er al op dat het gebouw dan ook waardevast moet zijn.

In bestuurlijk Nederland praten wij al heel lang over allerlei gewenste en ongewenste bestuursvormen. Meestal praten wij over gewenste bestuursvormen, maar op het moment waarop die bijna verwezenlijkt kunnen worden, blijken die dan plotseling niet meer gewenst. Dat kan op een keer natuurlijk net even anders lopen, waardoor er wat anders moet gebeuren. Dan moeten wij natuurlijk wel een gebouw hebben dat zich in die omstandigheden kan ontwikkelen in de richting van andere commerciële partijen.

De financiële oplossing van de zaak. De heren Gaaikema en Streefland hebben gevraagd naar harde cijfers. Zijn die er al? Nee, de cijfers die wij nu hebben, zijn kengetallen die op een gelijke wijze zijn ontwikkeld en waardoor er vergelijkingen gemaakt kunnen worden. Daardoor kunnen wij ook zeggen dat het verstandig is om op deze plek een nieuw gebouw te bouwen. Als er straks echter sprake is van echte bouwcijfers, dan kunnen wij over concrete cijfers beschikken waaraan u mij kunt houden. Daarom is het verstandig om in elk geval af te spreken om te zijner tijd volgens 'turn key', 'fixed price' of hoe dan ook dit te doen uitvoeren. Ik heb er eerlijk gezegd weinig zin in om elke keer met de Staten in discussie te gaan als er bijvoorbeeld in plaats van 26, 27 deuren in het gebouw geplaatst moeten worden waardoor er met € 200 meer gerekend moet worden. Dat schiet niet op. Dan kunnen wij veel beter in een keer een afspraak maken voor welk bedrag dit project uitgevoerd zal moeten worden.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ik hoor de gedeputeerde zeggen dat het een gebouw moet worden dat, mocht de overheid veranderen van structuur en samenstelling, nog interessant zou zijn voor commerciële partijen. Ik veronderstel echter niet dat de gedeputeerde alleen maar denkt aan het feit dat hier een kantoorgebouw wordt neergezet dat in de toekomst alleen maar geschikt zal zijn voor commerciële partijen? Mijn betoog voor bouwen in de binnenstad is onder andere gebaseerd op de mogelijkheid dat zo'n pand ook voor andere overheden interessant zou kunnen zijn.

De heer EKKERS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb gesproken over het voorstel dat het college heeft gedaan, namelijk nieuwbouw plegen op de plek van De Sterren. Ik kom straks toe aan de opmerking van de heer Nugteren.

Het betekent dat wij op de plek van De Sterren een gebouw moeten zetten dat ook verhandelbaar is. Niet dat wij het willen verhandelen, maar wij moeten met alle onzekerheden in de toekomst rekening houden.

In het te bouwen gebouw zullen natuurlijk duurzame materialen gebruikt worden, waarbij ook gekeken zal worden in hoeverre het gebouw energiearm of misschien wel zonder toe te voegen energie gebruikt kan worden. Dat zijn allemaal van die zaken waar wij naar moeten kijken en waarin wij ook vooruit kunnen lopen.

De heer Nugteren spreekt over een andere locatie. Natuurlijk kan daarvoor gekozen worden, maar op grond van de kosten, de bereikbaarheid en de termijnen van gereedkomen, hebben wij ervoor gekozen het op deze plek te doen. De bereikbaarheid is hier bijzonder goed. Zowel met het openbaar vervoer als met de auto. In no time ben je van hier in het centrum van de stad Utrecht. In de afgelopen weken heb ik alle mensen die bij mij kwamen in dit gebouw gevraagd hoe zij hier gekomen waren. Ik kan de heer Nugteren geruststellen. Ze kwamen allemaal met eigen vervoer en ze konden hun auto hier zo fijn parkeren.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ik zal deze hartverwarmende woorden van de gedeputeerde extra onderstrepen.

De heer EKKERS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! De zichtbaarheid is hier buitengewoon. Misschien dat wij de toren nog wat hoger kunnen maken zodat die van rijkswege nog beter te zien is. De bereikbaarheid is goed en de kosten van nieuwbouw hier zijn het laagst.

Ik ben erg blij dat de heer Gaaikema heeft gezegd dat hij goed zal letten op de kosten. Dat ben ik namelijk zelf ook van plan. Ik vind het heel plezierig dat hij aan mijn zijde staat om dat gezamenlijk te doen.

De heer Streefland zegt dat als wij iets gaan bouwen, wij het dan ook moeten afmaken. Dat vind ik ook. Er zijn sommige landen waar men huizen gaat bouwen die men vervolgens niet afbouwt. Dat schijnt echter iets met fiscaliteit te maken hebben. Dan bouwt men de laatste etage niet en dan is er geen belasting verschuldigd of iets dergelijks. Hier moet dat wel, dus wij beginnen hier te bouwen en wij maken dat karwei gewoon af.

Ik ben dankbaar voor de woorden van de heer Van Leeuwen die spreekt van een zorgvuldige voorbereiding. Ik heb al duidelijk gemaakt dat ik vind dat de Staten in de beginfase uitgebreid aan bod moeten komen om met ons die fundamentele keuzes te maken. Als het verstandig is om het projectplan daardoor ook in de Staten te bespreken, dan heb ik daarmee geen enkele moeite.

De VOORZITTER: Dank u wel. Is er behoefte aan een tweede termijn? Het woord is aan de heer Klein Kranenburg.

De heer KLEIN KRANENBURG (CDA): Mijnheer de Voorzitter! De antwoorden van de gedeputeerde zijn helder, zoals wij dat van hem gewend zijn. Wij stellen op basis daarvan vast dat wij met elkaar eigenlijk een besluit nemen dat slechts een kleine wijziging moet ondergaan. Ik vind de opmerking van collega Van Leeuwen volstrekt helder. In punt 5 staat 'kennisgeving' en dat wordt dus 'besluitvorming'. De plek van het nieuwe gebouw is dus de plek waarop het huidige gebouw staat. Wij hebben duidelijke afspraken over de betrokkenheid – en dat is voor ons een beslissende betrokkenheid - aangaande het plan van eisen en de mogelijkheden van uitwerking, bijvoorbeeld wat 'design' en 'construction' betreft, het projectplan en de flexibiliteit. Maar dat zal daar ongetwijfeld in zitten. Het is goed om in de loop van het jaar 2006 het geheel nog een keer te overzien en dat wij dat met elkaar afspreken welke zaken wij gaan doen en op welke manier het college dan verder aan het werk kan gaan.

De niet helemaal onterechte vrees voor overschrijdingen wordt gevoed door de ervaring van sommigen - in elk geval door mijn ervaring - dat indien te veel mensen te lang worden betrokken bij een complex project dit ertoe leidt dat men bijvoorbeeld halverwege de realisatie iets vriendelijks noemt met de vraag of, als men toch bezig is met die kamers of die verdieping of dit en dat, er ook nog iets anders gedaan kan worden. Dat is echter vaak een basis voor allerlei onverwachte kostenoverschrijdingen. Of dat nu gebeurt bij een school, een bibliotheek of een gemeentehuis: precies hetzelfde verhaal kan ook van een provinciehuis worden verteld. Dus medio

2006 spreken wij af wat wij gaan doen en op welke manier. Dan horen wij in 2007 en 2008 twee of drie keer per jaar wel hoe de zaken ervoor staan.

De VOORZIT'T'ER: Kunt u zich uitspreken over het amendement?

De heer KLEIN KRANENBURG (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Dat nieuwbouw van het provinciehuis de voorkeur verdient boven renovatie, steunen wij graag. Wij vinden ook dat de zichtbaarheid van de provincie dient te worden bevorderd. Dus het ontwerp mag uiteraard sober zijn, maar sober betekent helemaal niet dat het armoedig moet zijn. Sober kan ook met 'schwung', met een zekere élegance en met een zekere allure zijn. De locaties in het stationsgebied hebben wij niet aangewezen, met andere woorden: daar kiezen wij niet voor.

Het argument dat een locatie in dat gebied meer zekerheid zou bieden wat koop en verkoop betreft, deel ik niet. Die deel ik echter vooral niet omdat dit een onbewijsbare stelling is. Ik kan mij heel goed voorstellen dat als men ooit in de toekomst hier een vrijstaand kantoorgebouw van deze omvang en met deze mogelijkheden via koop of huur of op andere wijze economisch exploitabel wil maken, dit minstens zo voordelig kan zijn als een gebouw in het stationsgebied. Alles bij elkaar genomen, zullen wij het amendement van GroenLinks niet steunen.

De heer LEVERING (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Over het flexconcept heb ik voldoende positieve woorden gehoord, zowel van gedeputeerde als van collega-Statenleden om het daarover nu niet meer te hebben. Voor een gedeelte kan zo'n concept natuurlijk ook zelfs een rol spelen in de organisatieontwikkeling. Maar verder neem ik alles mee, ook de aarzelingen die ik hier en daar heb gehoord. De zaak is niet meer gloednieuw. Er zijn ook slechte ervaringen waarvan nog geleerd kan worden op bepaalde plekken. Die moeten wij gewoon meenemen. Over de betrokkenheid van Provinciale Staten is wat mij betreft ook voldoende gezegd. De zorgen van de heer Gaaikema over de financiële kant van de zaak, delen wij natuurlijk wel. Alleen: dat drama met de Stopera in Amsterdam is nog gebeurd onder een monistisch stelsel. Daar was iedereen verantwoordelijk. Dus wij zorgen ervoor dat wij ons college op een goede manier kunnen controleren, maar zij doen het wel. Dat is een van de belangrijkste redenen waarom wij ook niet met het totale voorstel van het college voor andere onderwerpen meegaan.

Het amendement van GroenLinks steunen wij niet. Wij vinden het uitstekend dat de alternatieve locatie in de binnenstad is meegenomen, maar wij delen de afweging die in het voorstel is gemaakt.

De heer GAAIKEMA (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik begrijp de laatste zin van de heer Levering niet.

De heer LEVERING (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! De heer Gaaikema wil de Staten een belangrijke rol geven waar het gaat om grote projecten waar heel veel geld mee gemoeid is.

De heer GAAIKEMA (D66): Mijnheer de Voorzitter! Dat betreft volgens mij een andere fractie. Misschien bedoelt de heer Levering de per e-mail doorgestuurde motie van de ChristenUnie.

De heer LEVERING (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! De heer Gaaikema heeft gelijk. Dan heb ik daarover nu al wat gezegd.

De ontruimingsoefening die wij vandaag hebben meegemaakt, was opgezet als experiment om na te gaan hoeveel lucht er in dit gebouw zat. Ook vanwege dat flexconcept natuurlijk. Dat is behoorlijk wat. Is het aantal mensen geteld buiten de 63 Statenleden die uit de toren kwamen?

De heer SWANE (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik hoop niet dat de heer Levering heeft verwacht dat het restaurant in de toren om deze tijd helemaal vol heeft gezeten.

De VOORZIT'T'ER: Maar de heer Levering staat wel bekend als een gedegen onderzoeker.

De heer SWANE (VVD): Mijnheer de Voorzitter! De ChristenUnie noemde daarnet dat op deze datum Koning Willem I was overleden en het Verdrag van Maastricht werd ondertekend. Als derde in dat rijtje wordt dus nu op dezelfde datum een besluit genomen over de nieuwbouw van het provinciehuis van Utrecht. Dat heeft ertoe geleid dat de heer Poetin heeft gebeld, die volgt dit debat zoals men hier zal begrijpen, en hij attendeerde erop of in dat rijtje ook de constitutiedag van de Russische federatie genoemd kan worden. Ik wil dat alsnog opmerken opdat wij ons straks niet ongemerkt vijanden maken.

De financiën zijn uitermate belangrijk. Wij zullen zien waar het college mee terug zal komen. Ongeacht dat moeten wij als Staten, en ook degenen die met het proces bezig zijn, ons uitermate goed afvragen waarom de financiën vaak uit de hand lopen. Dat komt doordat er in het proces wordt ingebroken. Er is nu natuurlijk een marktconform, rechttoe rechtaan programma van eisen voor een gebouw neergezet. Op het moment waarop wij gaan inbreken in het proces dan vliegen de kosten ons om de oren. Dat wil dus zeggen dat de voorbereiding uitermate belangrijk is. Ook de suggesties die door de Staten zijn gedaan, bijvoorbeeld inzake een flexconcept, zullen zeer serieus genomen moeten worden. Straks hebben wij het proces eenmaal ingezet en dan is het dus moeilijk die zaken nog aan te passen. Om die reden hebben wij met genoeg geconstateerd dat de organisatieontwikkeling nog vóór de behandeling van de bouw van het provinciehuis in de Staten dan wel de commissie BEM komt, dat is een zeer belangrijke combinatie.

Aangaande de opmerkingen van de SGP over het projectplan merk ik op dat wij ons wel kunnen vinden in de hoofdlijnen van het plan. Wij vinden echter dat wij moeten bezien hoe de zaken er tegen die tijd voor zullen staan. De essentie van het voorstel delen wij wel, maar het gaat er natuurlijk om wat er tegen die tijd allemaal al is afgekaart en of het dan nog nodig is om dat precies uit te werken. In principe staan wij daar niet negatief tegenover.

Ook van de mega-investeringen vinden wij dat de Staten voldoende instrumenten hebben om zich daarover daarna uit te spreken. Die instrumenten gebruiken wij als Staten natuurlijk hoogst zelden. Zo leren wij maar weer uit conceptmoties. Wij hebben wet zeven van die instrumenten. Als wij optellen wat wij daarmee allemaal kunnen doen, kan dat twee betekenissen hebben: wij doen er zeer weinig mee, wat vervolgens betekent dat wij in de Staten daar niet zo actief mee omgaan, of, beter gezegd, wij hebben als Staten een groot vertrouwen in dit college.

Wij zijn het niet eens met het amendement van GroenLinks, maar dat hebben wij als enige partij al op 22 augustus in de commissie BEM naar voren gebracht. Volgens de VVD zou die centrumoptie niet nader onderzocht moeten worden. Daaraan houden wij ons.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter!

Ik hoop dat de belangstelling van president Poetin niet al te ver gaat, gezien de gemiddelde architectonische stijl van Russische overheidsgebouwen. In mijn bijdrage heb ik het vooral gehad over de locatie. Dat neemt niet weg, en dat heb ik ook getracht duidelijk te maken, dat ei ook door anderen een heleboel dingen zijn ingebracht waarmee wij ons kunnen verenigen aangaande de rol van Provinciale Staten bij het programma van eisen. Wij sluiten ons daarbij aan. Van ons amendement heb ik niet het idee dat dit buitengewoon veel kans maakt, maar je weet nooit hoe dat loopt. Toch handhaven wij dit amendement voor de goede orde. Voor GL is dit namelijk een heel principieel punt. Wij vinden het dan ook jammer dat er in het voortraject wat van verdwenen is. Hierbij vraag ik de gedeputeerde nog of de optie van het stationsgebied ooit met het gemeentebestuur van Utrecht is besproken en wat de reactie van dat bestuur daarbij was. Voor ons ligt de toekomst in andere samenwerkingsverhoudingen tussen overheden en dan is een gebouw in het stationsgebied altijd een belangrijk punt en is het ook een investering voor de toekomst.

De heer GAAIKEMA (D66): Mijnheer de Voorzitter! De financiën betreffen voor D66 een belangrijk punt. Wij zijn blij dat gedeputeerde Ekkers heeft toegezegd dat hij zelf ook zal letten op de financiën. Voor D66 vormen de gepresenteerde cijfers in de notitie waarover wij nu hebben gesproken, het uitgangspunt. Die cijfers zijn zogezegd leidend. Mocht daarvan worden afgeweken dan vinden wij dat de Staten daarover heel snel geïnformeerd moeten worden. Laten wij dat dus afspreken.

Het programma van eisen is een Staten-aangelegenheid. De Staten moeten daarbij sterk betrokken zijn. De Staten moeten daarover immers mede besluiten. Dat ligt anders bij het projectplan zoals dat door de heer Van Leeuwen is aangekaart, mits wij binnen de financiële randvoorwaarden blijven en mits wij aan alle eisen voldoen die door de Staten aan het programma zijn gesteld. Als dat allemaal in orde is, en als dat nog steeds betaalbaar is met datgene wat wij als vereisten stellen, dan kan het projectplan wat ons betreft best wel ter kennisgeving aan de Staten worden aangeboden. Daarover hoeven wij dan niet nog eens te praten. Dat mandaat kan het college van GS best krijgen, onder die randvoorwaarden. Wij delen de opvatting van GL niet dat dit provinciehuis zo slecht bereikbaar is voor het openbaar vervoer. Wij hebben hier een busbaan voor de deur liggen. De bussen brengen ons in no time en met een hoge frequentie heen en terug naar en van het centrum. Dat vinden wij best wel in orde.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter!
Het provinciehuis is niet zeer slecht bereikbaar als wel optimaal bereikbaar vergeleken bij het stationsgebied. Het gaat immers niet alleen om een bus die voor de deur stopt, maar om allerlei andere verbindingen, zowel nationaal als regionaal.

De heer GAAIKEMA (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik begrijp dat punt niet. Kan de heer Nugteren dat verduidelijken?

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter!
Ons pleidooi voor het centrumgebied is niet gebaseerd op het feit dat hier slechte verbindingen zouden zijn. Inderdaad stopt hier een bus. Het gaat erom dat de verbindingen bij het stationsgebied zowel regionaal als nationaal en eventueel internationaal veel beter zijn dan hier, gezien de aantallen lijnen en de frequenties van bussen en treinen die daar stoppen.

De heer GAAIKEMA (D6q): Mijnheer de Voorzitter!
Het station heeft een netwerk naar buiten toe. Van het station naar hier vergt dat een reistijd van tien minuten. Voor ons is dat echter uitstekend. Wij steunen het amendement van GL dus niet.

De heer STREEFLAND (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter!
Wij bedanken de gedeputeerde voor zijn beantwoording. Wij hebben hem dus horen zeggen dat de cijfers inderdaad nog niet hard zijn en dat het slechts kengetallen zijn. Straks, bij de definitieve besluitvorming aan de hand van een programma van eisen en een projectplan zal het alsdan definitieve bedrag hard zijn.
Wij zijn het eens met de voorgestelde aanpassing van het besluit, zoals verwoord is door de heer Van Leeuwen.
De betrokkenheid van de Staten bij dit project wordt door de gedeputeerde zeer wenselijk geacht. Ondanks dat er enkele sympathieke dingen in het amendement van GL staan, zoals de bevordering van de zichtbaarheid van de provincie - daarmee zijn wij het van harte eens en daar willen wij het een en ander aan doen op de Dag van de Provincie - zullen wij het amendement niet steunen. Wij geloven inderdaad dat de provincie op deze plek vanaf het centraal station optimaal bereikbaar is. Wij geloven alleen niet in de maakbaarheid dat iedereen met het OV naar de provincie zal komen.

Kort en goed: wij geven groen licht aan dit voorgestelde besluit.
Wat de 12e december betreft, was het niet mijn bedoeling een volledige opsomming te geven van gedenkwaardige feiten die daarop betrekking hebben. Daarom voeg ik er nog graag aan toe dat 12 december ook de dag was waarop de eerste opnames van Star Trek begonnen.

De heer SWANE (VVD): Mijnheer de Voorzitter!
Het voordeel hiervan is dat het nu eindelijk ergens over gaat.

Mevrouw JONKERS (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik was van plan het bij een stemverklaring te laten. Het nadeel van een stemverklaring is echter dat andere

fracties dan geen vragen kunnen stellen. Ik begrijp dat daaraan behoefte kan zijn. De SF is gewoon tegen dit voorstel. Wij vinden dat het niet verantwoord is de burgers van de provincie Utrecht op te zadelen met ~ 2.800.000 extra huisvestingskosten voor de provinciale organisatie. Het moet en kan, wat de SP betreft, goedkoper.

De heer SWANE (VVD): Mijnheer de Voorzitter!

Dit is toch een beetje kort door de bocht. De SP heeft altijd de mond vol over hoe het allemaal moet met werknemers die moeten werken onder slechte arbeidsomstandigheden. Diezelfde SP weet hier te debiteren om vanuit de heup te schieten en te zeggen dat het allemaal veel goedkoper kan, zonder daarbij tot op heden ook maar een suggestie te doen hoe dat dan goedkoper moet. Als het de SP zo uitkomt, is die partij vreselijk betrokken bij provinciale medewerkers en dan moet er dus worden voldaan aan alle arbo-eisen en -omstandigheden, waarmee wij het overigens eens zijn. En als dat de SP niet uitkomt, wordt gewoon gezegd dat nieuwbouw veel te duur is en dat het allemaal anders kan, zonder daarbij een of ander uitgewerkt verhaal te vertellen. Het lijkt erop dat dit structureel wordt bij deze partij. Ik was van plan daarop terug te komen bij de bespreking van de nevenfuncties en dat zal ik dan ook doen.

De heer KLEIN KRANENBURG (CDA): Mijnheer de Voorzitter!

De opmerking van de SPF is kort. Ik vind dat daarop op dezelfde manier gereageerd moet worden. Overigens maak ik even van de gelegenheid gebruik om vast te stellen dat de huisvesting inderdaad € 2.800.000 duurder wordt als er voor nieuwbouw wordt gezorgd. De variant van GL komt dan nog duurder uit. Als wij ons daarbij inderdaad zouden beperken door slechts op te merken dat het anders moet en dat het goedkoper moet, dan had de SP zich beter kunnen beperken tot eenzelfde stemverklaring met een nulinhoud.

Mevrouw JONKERS (SP): Mijnheer de Voorzitter!

Er zijn niet echt vragen gesteld. Maar ik heb nu wel de behoefte om even te reageren. Waarom hadden wij in eerste instantie behoefte aan een stemverklaring? Dat was om het gevoel dat oom D66 ons weer gaf. Ik bedoel: wat er hier ook wordt gezegd, er zijn afspraken over gemaakt en dit gaat gewoon gebeuren. Wat heeft het dan verder nog voor nut om er nog wat van te zeggen? Natuurlijk willen wij dat er aan alle arbo-eisen wordt voldaan en natuurlijk willen wij dat iedere werknemer hier gewoon een goede werkplek heeft. Dat is logisch.

Het is niet alleen iets dat de SP graag wil, maar het zijn ook gewoon fatsoensnormen. Het probleem dat wij hebben, is dat bij alles wat er voorligt, en ook de hele discussie die er totnogtoe is gevoerd en wat ik ervan gehoord en gezien heb, het ook gaat om status en zichtbaar zijn. Dat begrijp ik natuurlijk wel. De toekomst van deze organisatie is onduidelijk. Het is inderdaad maar de vraag of wij over vijftien jaar nog wel een provinciehuis nodig hebben. Aan de ene kant kan ik mij dan ook wel voorstellen dat er gesteld wordt dat wij dan een gebouw neerzetten dat wij ook nog kunnen verkopen. Aan de andere kant denk ik echter wel dat de burgers dit allemaal moeten betalen. Op basis van de stukken die wij totnogtoe hebben gezien, zegt de SP gewoon dat wij echt menen dat als er een hoop extra's wordt weggehaald en wij ons minder druk maken over status en zichtbaarheid, het dan mogelijk moet zijn tegelijkertijd aan alle eisen die arbo stelt te voldoen en wij tóch goedkoper een goede tent kunnen neerzetten. Wij denken dan veel meer aan renovatie. Op basis van deze stukken kunnen wij niet zeggen dat nieuwbouw van de Sterren niet de goedkoopste oplossing is. Dat kunnen wij niet onderbouwen. Wij geloven gewoon niet dat het niet goedkoper kan.

De heer GAAIKEMA (D66): Mijnheer de Voorzitter!

Ik wilde daarnet een goede vraag stellen, maar ik word nu door het betoog van mevrouw Jonkers in verwarring gebracht. Zij refereert aan onze partij alsof het even leek dat D66 ook vond dat de cijfers aantoonde dat er een goedkopere variant mogelijk zou zijn. Ons probleem is nu juist dat wij op basis van de huidige gegevens niet kunnen concluderen dat een andere oplossing beter is. Uit de eerste reactie van mevrouw Jonkers blijkt dat zij dat nu wel kan concluderen. Dan verschilt zij toch principieel van richting met D66. Dat wil ik wel even gezegd hebben.

Het vervelende in haar betoog vind ik dat zij niet met een alternatief komt waarvan wij met elkaar kunnen concluderen dat andere oplossingen beter of goedkoper zijn. Er kan nu niet met de SP hierover worden gesproken en dat geeft ons een onbestemd gevoel.

Mevrouw JONKERS (SP): Mijnheer de Voorzitter!

Met alle respect: D66 heeft in eerste termijn toch gezegd dat er helemaal geen ruimte is om naar andere mogelijkheden te kijken? Dat is nu net het probleem. De fractie van D66 heeft dit rapport bestudeerd en zij komt nu blijkbaar tot de conclusie dat niet gezegd kan worden dat de zaak niet klopt en dat D66 dus maar voor het voorstel moet stemmen. Oké, dat is een politieke keuze. Mijn fractie krijgt hierbij het gevoel dat het veel goedkoper moet kunnen, € 2.800.000 extra geloven wij gewoon niet. Natuurlijk zouden wij heel graag een goede second opinion willen horen. Dat is logisch. Maar dat is politiek gewoon niet haalbaar.

De heer GAAIKEMA (D66): Mijnheer de Voorzitter!

Die conclusie dat een andere oplossing beter is en dat de cijfers niet deugen, deelt D66 pertinent niet met de SP.

Mevrouw JONKERS (SP): Mijnheer de Voorzitter!

Ik zeg niet dat de cijfers niet deugen. Ik meen dat wij ook andere keuzes kunnen maken. Dat er veel minder gelet zou moeten worden op zichtbaarheid en status, maar natuurlijk wel heel goed op zaken als arbo-normen. Dat zijn keuzes die je maakt.

De heer KLEIN KRANENBURG (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Ik denk niet dat wij met de SP van mening verschillen over arbo-eisen en allerlei andere basisvereisten waaraan de provincie als werkgeefster moet voldoen. Ik begrijp zelfs dat wij evenmin van mening verschillen over het feit dat de provincie zichtbaar moet zijn zonder dat wij dat overdrijven. Maar wat mij van de SP en van de inbreng van mevrouw Jonkers gewoon tegenvalt, is dat zij nu in tweede termijn minimaal gebruik maakt van de ruimte die zij als politieke spreekster in deze vergadering heeft. Zij had in de commissie een tegenvoorstel kunnen doen met een beperkte tegenbegroting. Daarbij zouden wij echt niet hebben gekeken of dat half miljoen waarover zij sprak wel klopt, maar zij had haar idee kunnen onderbouwen. Nu praten wij over niets en dat hen ik eigenlijk niet van de SP gewend en dat verbaast mij en eigenlijk vind ik dat ook een beetje ergerlijk.

Mevrouw JONKERS (SP): Mijnheer de Voorzitter!

Ik weet niet wat ik daarop moet antwoorden. Er wordt specifiek gevraagd om met een standpunt te komen. Nogmaals: € 2.800.000 extra voor huisvestingskosten voor een organisatie waarvan wij niet eens zeker weten of die over tien jaar nog bestaat?

Dat geld wordt opgebracht, door de bdstingbetalers, de inwoners van deze provincie. De SP vindt dat gewoon niet verantwoord en stemt dus tegen dit voorstel. Voor de duidelijkheid: wij zijn ook tegen het amendement van GL.

De heer VAN LEEUWEN (SGP): Mijnheer de Voorzitter!

De beantwoording van de gedeputeerde vinden wij heel helder.

Het betoog van GL is heel sterk ingezet op de bereikbaarheid van het provinciehuis voor de burgers. Anderen hebben al duidelijk gemaakt wat in feite de bereikbaarheid is en wie de doelgroep is waarmee die bereikbaarheid te maken zal hebben.

Daardoor kunnen wij de redenering van GL ook niet volgen. Wij ondersteunen de eerste twee overwegingen in het amendement natuurlijk wel, maar het amendement als geheel niet.

De gedachte van de ChristenUnie om over dat punt in een ad-hoccommissie na te denken over hoe wij onze taak- en kaderstelling nog wat kunnen versterken bij megaprojecten, vinden wij interessant. Dat zien wij graag een keer terug.

De gedeputeerde merkte terecht op dat in het onderzoek tot op heden sprake is van kengetallen. Er is dus nog helemaal geen financieel overzicht.

Niemand kan op dit moment zeggen dat wij dit niet mogen overschrijden. Dat kunnen we gewoon nu niet zeggen.

Uit het programma van eisen moet straks een taakstellend budget rollen. Vervolgens is er het projectplan om dat te bewaken. Onze vraag had niet de bedoeling om op de stoel van het college te gaan zitten bij de implementatie en uitvoering van dat plan, maar om bij het begin van dat verhaal vast te stellen of de juiste knoppen op de juiste wijze in het werkplan zijn vastgezet en op welk moment wij bij de uitvoering van onze controlefunctie nog een mogelijkheid van toetsing hebben. Ik heb begrepen dat een meerderheid van de Staten dat toch wel wenselijk vindt en dat de gedeputeerde dat zeker mogelijk acht. Ik bepleit daarom dat instrument niet te laten varen om achteraf te moeten zeggen dat het jammer is dat wij dat niet hebben gebruikt.

De heer EKKERS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter!

Mevrouw Jonkers spreekt vanmiddag voor het eerst over het voorstel dat aan de orde is.

Waar andere partijen wellicht verschillend denken over een locatie, hebben alle andere partijen duidelijk gemaakt dat zij er voor zijn om te bouwen, om iets te gaan doen. Om een oplossing aan te bieden aan onze eigen medewerkers. Ik moet dan ook vaststellen dat als het aan de SP ligt dat die medewerkers dus in de kou blijven staan. Die medewerkers voor wie wij als goede werkgever moeten zorgen, hebben geen baat bij een oplossing in de trant van 'het zal wel goedkoper kunnen'. In zo'n oplossing kan men immers niet wonen.

De heer Nugteren vraagt of er met de gemeente Utrecht is gesproken over de centrumplannen. Ja, dat is gebeurd.

De heer Gaaikema wil graag op het moment dat er sprake is van andere cijfers daarvan op de hoogte gesteld worden. Ja, dat zal dan gebeuren.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter!

Ik dacht dat de gedeputeerde nog zou toelichten wat er met de gemeente Utrecht besproken is over de centrumplannen.

De heer EKKERS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter!

Er is door de gemeente Utrecht kenbaar gemaakt dat toen het ging over het kiezen van een locatie voor nieuwbouw van het provinciehuis, een van de overwegingen was dat de plek daarvoor het centrum van de gemeente Utrecht zou kunnen zijn. Vervolgens is er ook ambtelijk naar gekeken. Daarbij bleek dus datgene wat in het rapport staat, namelijk dat dit aanzienlijk duurder zou worden. De weerslag van die bespreking is ook terug te vinden in het rapport.

De heer Van Leeuwen heb ik al duidelijk gemaakt dat als het nodig en gewenst is, het project ook in de Staten en de commissie besproken kan worden, en dat het naar mijn smaak hem meer gaat om de vraag of dat zinvol en gewenst is wat de hoofdzaken betreft. Ik heb al gezegd dat de Staten in het begintraject volop de gelegenheid krijgen van alles kennis te nemen, zodat Staten en college dat project met elkaar kunnen trekken.

Ik dank de Staten voorts voor alle positieve opmerkingen die vanmiddag over dit provinciehuis zijn gemaakt en over de aanpak ervan.

De suggestie van de heer Nugteren neem ik graag mee. Hij sprak op enig moment namelijk over het provinciehuis van Noord-Brabant dat is gelegen aan de Brabantlaan. Daaraan kan ik toevoegen dat het provinciehuis in Den Haag aan de Zuid-Hollandlaan ligt. De suggestie van de heer Nugteren neem ik graag mee om onze goede relatie met de stad Utrecht te bestendigen om die gemeente te zijner tijd te verzoeken het hier de Provincie Utrechtlaan te noemen.

De VOORZITTER: Ik sluit de beraadslaging over dit onderwerp. Ik breng allereerst het amendement van GL in stemming. Ik meen te kunnen concluderen dat CDA, PvdA, VVD, D66, ChristenUnie, SP en SGP tegen dit amendement zijn.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten amendement A1 te verwerpen. Voor het amendement heeft gestemd de fractie van GL.

Verlangt iemand aantekening bij het voorstel?

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! De fractie van GL is tegen voor wat de locatiekeuze betreft.

Mevrouw JONKERS (SP): Mijnheer de Voorzitter!
De fractie van de SP is tegen het hele voorstel.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het voorstel, met de aantekening dat de fractie van GL geacht wordt gestemd te hebben tegen de locatiekeuze en met de aantekening dat de fractie van de SP geacht wordt gestemd te hebben tegen het voorstel.

De VOORZITTER: Ik stel voor de vergadering voor vijf minuten te schorsen. Wij gaan dan verder met de vergadering onder voorzitterschap van de heer Damen.
Ik schors de vergadering.

Schorsing van 15.50 uur tot 15.52 uur

Besluitenlijst PS 12 december 2005

Besluitenlijst provinciale staten

Besluitenlijst van de vergadering van **maandag 12 december 2005**

LET OP : HET GAAT HIER OM PUNT 5

02. Ingekomen stukken
Conform besloten.

03. Vragenhalfuurtje
Geen vragen.

04. Vaststellen notulen van de vergadering van 10 oktober 2005 en de besluitenlijst van 10 oktober 2005
Conform besloten.
Bijbehorende stukken:
[PS2005PSnotulen_10-10-2005 PDF \(1,01 mb\)](#)

05. Besluitvorming toekomstige huisvesting provinciale organisatie
Voorstel van gedeputeerde staten van 25 oktober 2005 te kiezen voor de huisvestingsvariant "Amoveren sterren en realiseren van Nieuwbouw op de eigen locatie van het Provinciehuis".
Amendement 01: verworpen, de fracties CDA, PvdA, VVD, D66, ChristenUnie, SP en SGP stemden tegen.
Conform besloten, met aantekening tegen van de SP en aantekening van GroenLinks tegen de locatiekeuze.
Bijbehorende stukken:
[PS2005BEM45 ontwerp PDF \(82 kb\)](#)
[PS2005BEM45 advies PDF \(52 kb\)](#)
[PS2005BEM45 besluit PDF \(81 kb\)](#)

Datum : 25 oktober 2005
Dienst/sector : PSD / directie
Registratienummer : 2005PSD000181i

Nummer PS : PS200BEM45
Commissie : B&M
Portefeuillehouder: Ekkers

Titel : Besluitvorming toekomstige huisvesting provinciale organisatie

Inhoudsopgave

Ontwerpbesluit: pag. 3

Toelichting: Zie bijgevoegd document

Bijlage: Document Onderbouwing besluitvorming toekomstige huisvesting

Inleiding

Medio 2003 is de cie. B&M geïnformeerd t.a. v. het dossier "Huisvesting provinciale organisatie". In verband met Kwatta is toen echter besloten om de besluitvorming omtrent dit onderwerp aan te houden totdat de formatieve effecten van Kwatta duidelijk zijn. Zoals bekend spelen rond de huisvestingssituatie diverse knelpunten die om een structurele en duurzame oplossing vragen. De verschillende huisvestingsvarianten zijn onderzocht. Op basis van de argumentatie, zoals opgenomen in de bestuurlijke samenvatting, wordt geadviseerd te kiezen voor de huisvestingsvariant II "Amoveren Sterren en realiseren nieuwbouw op de eigen locatie".

Ter voorbereiding op de behandeling in PS is dit voorstel aan de orde geweest in de commissie Bestuur en Middelen van 21 november 2005. De suggesties, kanttekeningen en vragen die tijdens de commissiebehandeling naar voren zijn gekomen, en de reactie hierop, zijn opgenomen in bijlage I.

Besluit

Besluit van provinciale staten van Utrecht van 12 december 2005 m.b.t. de toekomstige huisvesting van de provinciale organisatie;

Op het voorstel van gedeputeerde staten van 25 oktober, dienst PSD / PDI, nummer 2005PSD000181i;

Gelezen; Het bestuursvoorstel toekomstige huisvesting provinciale organisatie;

Overwegende; dat er een duurzame oplossing voor de toekomstige huisvesting moet worden gerealiseerd;

Besluiten:

1. Te kiezen voor de huisvestingsvariant "Afmaken van de huidige locatie van het Provinciehuis";
2. Voor de dekking van de additionele huisvestingslasten, voorlopig, een bedrag van 2,8 miljoen structureel beschikbaar te stellen, ingaan 2007;
3. Voor de dekking van de projectkosten, voorlopig 1,2 miljoen incidenteel beschikbaar te stellen (verdeeld over jaarschijven 2005, 2006, 2007);
4. Medio 2006 een besluit te nemen t.a. v. het definitieve beslag op de algemene middelen (structureel en incidenteel) op basis van het definitief vast te stellen Programma van Eisen en het Projectplan, waarbij het ambitieniveau van de huisvesting nader ingevuld moet worden;
5. GS te machtigen het projectplan, waarin de kaders en activiteiten waarbinnen dit project wordt gerealiseerd, vast te stellen en dit projectplan ter kennisgeving aan te bieden aan de cie. B&M;
6. GS te machtigen om, nadat hiervoor budget is toegekend, verplichtingen aan te gaan voor de voorbereidende werkzaamheden;
7. GS te machtigen een communicatieplan vast te stellen inzake de informatievoorziening aan medewerkers en derden.

voorzitter,

griffier,

Toelichting

Aan Provinciale Staten,

Beoogd effect

Realiseren van een duurzame huisvesting van de provinciale organisatie

Argumenten

Zie bijgevoegd beslisdocument

Kanttekeningen

Zie bijgevoegd beslisdocument

Financiën

Zie bijgevoegd beslisdocument

Realisatie

Wordt uitgewerkt in projectplan

Juridisch

Wordt uitgewerkt in projectplan

Europa

Wordt uitgewerkt in projectplan

Communicatie

Intern en extern i.o.m. ECC

Bijlagen

Beslisdocument huisvesting

Gedeputeerde staten,

voorzitter, Mr B. Staal

secretaris, Drs. H.H. Sietsma

Bijlage 9

05 PROJECTPLAN VERVANGENDE NIEUWBOUW STERREN

BESLUIT GS 5 september 2006

openbaar

Gedeputeerde staten besluiten:

Het projectplan vast te stellen, waarbij benadrukt wordt dat ontwerp- en architectkeuze aan de provincie is voorbehouden.

Als tweede lid namens GS voor deelname in de stuurgroep de heer J.G.P. van Bergen aan te wijzen.

De statenbrief vast te stellen.

**Verslag van de vergadering van de statencommissie Bestuur en Middelen van
2 oktober 2006**

Aanwezig:

drs. W.J. Bos (PvdA, voorzitter), mr. J. Ekkers (gedeputeerde), mw. mr. J.G.J. Kamp (gedeputeerde), drs. J.P.J. Lokker (gedeputeerde), drs. R.P.F. Bijkerk (GL), mw. ir. S. van Bruggen (PvdA), drs. A.J. Ditewig (VVD), mw. mr. K.J. Fokker (PvdA), drs. H.H. Gaaikema (D66), mw. A. Jonkers-Cornelisse (SP), mw. G.B. van Keulen-Saenger (D66), M.F. van Leeuwen (SGP), dr. B. Levering (PvdA), drs. B. Nugteren (GL), G.M. Putters (VVD), mw. A.H. Raven (CDA), mr. J.J.J. Streefland (ChristenUnie), S.D. Swane (VVD), mw.ir. A.A. Swets (CDA)

Afwezig:

mr. B. Staal (cvdK), M. van de Groep (ChristenUnie), H.R.A.L. Klein Kranenbrug (CDA), dr. T.G.P.M. Ruijs (CDA), F.J. Vos (VVD)

Van ambtelijke zijde aanwezig:

L.C.A.W. Graafhuis (griffier), mw. W. Voorneman-Rikkers (verslag)

TER KENNISNEMING

11. Jaarverslag 2005 van de Adviescommissie Algemene wet bestuursrecht.

De heer Swane deelt mede, dat de VVD schriftelijke vragen zal stellen en op basis van de beantwoording eventueel zal verzoeken om agendering.

12. Projectplan Vervangende Nieuwbouw

13. Verbeteren website/Investeren in digitale communicatie en media

14. Statenjacht/Hypotheekovername

15. Sluiting

Niets meer aan de orde zijnde sluit de voorzitter de vergadering onder dankzegging voor ieders komst en inbreng.

Bijlage 11

Verslag van de vergadering van de statencommissie Bestuur en Middelen van 27 november 2006

Aanwezig:

drs. W.J. Bos (PvdA, voorzitter), J.G.P. van Bergen, mr. J. Ekkers (gedeputeerde), mw. ir. S. van Bruggen (PvdA), drs. A.J. Ditewig (VVD), drs. H.H. Gaaikema (D66), Mw. A. Jonkers-Cornelisse (SP), M.F. van Leeuwen (SGP), dr. B. Levering (PvdA), drs. B. Nugteren (GroenLinks), G.M. Putters (VVD), mw. A.H. Raven (CDA), mr. J.J.J. Streefland (ChristenUnie), S.D. Swane (VVD), mw.ir. A.A. Swets (CDA), F.J. Vos (VVD)

Afwezig:

Drs. R.P.F. Bijkerk (GroenLinks), mw.mr. K.J. Fokker (PvdA), M. van de Groep (ChristenUnie), mw. G.B. van Keulen-Saenger (D66), H.R.A.L. Klein Kranenburg (CDA), dr. T.G.P.M. Ruijs (CDA),

Van ambtelijke zijde aanwezig:

L.C.A.W. Graafhuis (griffier), mw. W. Voorneman-Rijkers (verslag)

6. Presentatie NOVA

De heer Verploegh geeft een toelichting ten aanzien van het Project NOVA (Nieuw Onderkomen Voor Ambtenaren). Hij gaat hierbij in op het traject, de inhoud van het PvE en de Financiën. Ter vergadering is een hand out van de presentatie uitgereikt. Korthedshalve zij verwezen naar de inhoud. Desgevraagd door de heer Swane antwoordt spreker dat gaming een simulatie betreft, dat vervolgens wordt vertaald naar de huidige situatie binnen de provincie.

De heer Swane spreekt zijn waardering uit voor de korte, heldere presentatie. Spreker informeert naar de marktconformiteit van het gebouw mede in relatie tot de openbare ruimten die daarin thans worden gepland. Spreker verzoekt dit als vierde aspect mee te nemen bij de zaken die aan PS worden voorgelegd.

Spreker kan zich ten aanzien van de flexplekken voorstellen dat met betrekking tot de herkenbaarheid van de Griffie een wat aangepaste flexibilisering plaatsvindt.

De heer Nugteren sluit zich aan bij de waarderende woorden voor de presentatie. Spreker heeft niets gehoord over vergaderruimten. Hij vraagt extra aandacht voor enkele fatsoenlijke vergadervoorzieningen. Spreker vraagt zich af waarom de organisatie met betrekking tot de flexplekken een percentage van 80% hanteert, terwijl op dit moment 60% het maximum is. Ook landelijk gezien acht spreker 80% aan de hoge kant. Tot slot informeert spreker of het aanvullend budget een zekerheid of een vraagstelling betreft. In de visie van spreker hebben PS een kaderstelling gegeven met de afspraak dat daar niet bovenuit mag worden gekomen.

Mevrouw Raven spreekt haar waardering uit voor de heldere presentatie. Ten aanzien van de risico's gaat spreekster er, gelet op het feit dat gesproken wordt over constructing design, van uit dat deze vooraf worden vastgelegd. Bovendien gaat het gebouw van 18.500 naar 16.000 m², hetgeen extra financiële ruimte oplevert.

Terzake de flexplekken merkt spreekster op dat sprake is van clusters van 70 personen. Spreekster kan zich voorstellen dat ook binnen de provincie enkele afdelingen zijn (bijv. de Statengriffie), die niet uit 70 mensen bestaat. Spreekster informeert hoe daarmee wordt omgegaan.

De heer Verploegh licht toe, dat het getal van 70 personen is gebaseerd op het onderzoek OinO, waar binnen de nieuwe 1 of 2 afdelingen ca. 70 – 80 medewerkers werkzaam zijn. Spreker verwacht

derhalve dat twee groepen in bepaalde mate een eigen identiteit kunnen geven aan een vleugel. De gradatie van open en dicht kan door de afdeling zelf worden gekozen. De 0,8 is voor de techniek (de capaciteit van de verwarming en ventilatie) een gegeven. Indien dat percentage veel lager wordt gesteld, moeten medewerkers veel dichterbij elkaar functioneren en moet aan de techniek, de digitalisering, de bekabeling dichtheid weer andere eisen worden gesteld waardoor het gebouw per m2 veel duurder wordt.

Er is meer vergaderruimte gepland dan in de huidige gebouwensituatie. De grote vergaderzalen zullen moeten worden gereserveerd; gesimuleerd is dat de kleine vergaderzalen altijd beschikbaar zullen zijn als mensen daaraan behoefte hebben.

Het is de bedoeling dat de Projectgroep het gebouw overdraagt aan een Consortium. Door de provincie zou bekrachtigd kunnen worden dat de vorm zo is dat het gebouw per vleugel of verdieping binnen een vleugel een eigen afsluitbare toegang krijgt waardoor die vleugel ook door derden kan worden gebruikt. De koppeling tussen de toren en de foyer op niveau 2 en het ingangsgebouwen op niveau 0 of 1 zal nader moeten worden uitgezocht. Er kunnen aanvullende eisen worden gesteld aan het kunnen loskoppelen of juist kunnen integreren van beiden. De massastudie voorziet in die mogelijkheden. Met betrekking tot de flexplekken licht spreker toe dat de piek 61% was. Dat betreft een mix van ex- en intern. Voor het PvE is uitgegaan van een wat lagere bezetting dan de huidige. Anderzijds is vanuit het project NOVA in deze fase enige voorzichtigheid betracht omdat 5 jaar vooruit moet worden gekeken. Op grond daarvan is de norm van 0,8% toegepast. Dat laat onverlet dat indien het in de praktijk 0,7% blijkt te zijn, het gebouw wat intensiever kan worden gebruikt. Spreker heeft in deze fase gemeend te moeten adviseren vooralsnog van de factor 1,0% naar 0,8% te gaan.

De heer Ekkers licht toe dat bij de bouw rekening wordt gehouden met de marktconformiteit. Het gebouw kan worden gebouwd binnen de financiële kaders die PS hebben aangegeven. Er wordt echter nog een aantal keuzen aan PS voorgelegd, die extra kosten met zich meebrengen bijvoorbeeld duurzaam slopen, overdekt parkeren, meer kunst.

Mevrouw Raven benadrukt nogmaals dat op 2500 m2 minder ook wordt terugverdiend. Voorts memoreert zij haar vraag met betrekking tot een afzonderlijk instituut als de Griffie.

De heer Ekkers antwoordt, dat rekening wordt gehouden met de vraag. Er wordt uitgegaan van een flexconcept, omdat mensen ook met elkaar moeten kunnen werken op een projectmatige wijze. Dat betekent ook flexibiliteit van mensen binnen de organisatie. Dat geldt niet voor iedereen. Spreker kan zich bijvoorbeeld voorstellen dat bij Financiën geconcentreerd moet kunnen worden gewerkt op een vaste plek. Zo kan spreker zich ook voorstellen dat de Griffie een afzonderlijk onderdeel zou moeten zijn van de rest van de organisatie. Dat is echter een invulling waaraan in een later stadium vorm kan worden gegeven. Gekeken zal worden naar een vorm die past bij de werksoorten die moet worden verricht.

De heer Swane verzoekt de toets van de marktconformiteit op te nemen in het GS-voorstel, hetgeen door de heer Ekkers wordt toegezegd.

De heer Nugteren spreekt zijn verbazing uit over de aanvullende structurele budgetten. Hij is er altijd vanuit gegaan dat het destijds genoemde bedrag een all in bedrag betrof. Bovendien betreffen de thans genoemde voorbeelden incidentele kosten. Voorts meent spreker dat een en ander te begroten moet zijn.

De heer Levering sluit zich aan bij het betoog van GroenLinks.

Naar aanleiding van een desbetreffende opmerking van de heer Swane bevestigt de heer Ekkers dat het gebouw dat thans wordt voorgelegd binnen het vastgestelde budget kan worden gebouwd. Uit de verslagen van de BEM-vergaderingen, waarin dit onderwerp aan de orde is geweest, blijkt dat uitdrukkelijk is uitgesproken dat sprake is van een overeengekomen budget en daarnaast eisen zijn gesteld. Spreker heeft toen aangegeven dat die extra eisen meer geld zouden kosten. Die extra kosten kunnen eenvoudig via een module worden aangetoond.

De heer Van Leeuwen merkt op dat over het vorenstaande kan zijn gesproken, maar er heeft geen besluitvorming plaatsgevonden. Additionele kosten moeten additioneel worden voorgesteld.

De voorzitter voegt hieraan dat de toelichting heden slechts een informatieve status heeft. Op 22 januari a.s. wordt het PvE inclusief de financiële kant van de zaak aan de Commissie BEM voorgelegd.

De heer Levering acht het nuttig dat de Commissie ten behoeve daarvan enige richting meegeeft. Voor de PvdA is uitgangspunt dat een aantal genoemde kosten onderdeel uitmaken van het all in budget.

De heer Swane merkt op dat wat thans voorligt binnen het budget blijft, hoogstens goedkoper wordt vanwege de 2500 m2 minder. Alle extra kosten worden aan PS voorgelegd ter besluitvorming. Op grond van het vorenstaande stelt spreker vast dat PS een en ander zelf in de hand hebben.

De heer Nugteren memoreert dat van begin af aan is besproken dat sprake zou moeten zijn van een gebouw met enige uitstraling. Dat was onderdeel van het verhaal en niet extra. Voorts maakten zaken als tijdelijke huisvesting in het oorspronkelijke verhaal onderdeel uit van de kosten voor het project.

De heer Gaaijkema stelt voor de notulen na te kijken op hetgeen is besproken.

De heer Swane steunt dit voorstel en verzoekt de gemaakte afspraken voor de volgende keer op een rij te zetten.

De voorzitter concludeert, dat vervolgens alle stukken op 22 januari a.s. in de Commissie terugkomen.

Bijlage 12

Matrix Aandachtspunten “besluitvorming huisvesting” n.a.v. informatieve presentatie NOVA in cie. B&M 27 november 2006.

De heer Verploegh geeft een toelichting ten aanzien van het Project NOVA (Nieuw Onderkomen Voor Ambtenaren). Hij gaat hierbij in op het traject, de inhoud van het PvE en de Financiën. Ter vergadering is een hand out van de presentatie uitgereikt.

Hierbij zijn de volgende aandachtspunten naar voren gebracht.

	Aandachtspunt Cie. B&M	Reactie
1.	Het gebouw moet marktconform zijn, mede in relatie tot de openbare ruimten die daarin thans worden gepland.	Het gebouw kan per vleugel of verdieping binnen een vleugel een eigen afsluitbare toegang krijgen waardoor die vleugel aan derden verhuurd kan worden. Ook zal de kwaliteit van het gebouw zodanig is dat verkoop ervan een optie is in het geval van het opgeven van de provincie.
2.	De griffie, vanwege haar positie en haar omvang moet apart behandeld worden in het concept van flexwerken.	De uitgangspunt is dat alle provinciale medewerkers flexen. Dit zal minder uitgebreid toegepast worden in een afdeling van geringe maat waarbij alle medewerkers meestal tegelijkertijd aanwezig zijn. Wel is aangenomen in het Programma van Eisen dat de Griffie en de ruimten voor Provinciale Staten een politieke uitstraling moeten krijgen en ze moeten bij elkaar geplaatst worden.
3.	Clusters van 70 personen: hoe wordt omgegaan met de afdelingen zijn (bijv. de Statengriffie), die niet uit 70 mensen bestaan?	Clusters kunnen gedeeld worden door meerdere kleinere afdelingen, of meerdere clusters kunnen in beslag genomen worden door grotere afdelingen. Een eigen identiteit kan gegeven worden aan een deel van een vleugel. De gradatie van open en dicht kan door de afdeling zelf worden gekozen.
4.	Extra aandacht is gevraagd voor enkele fatsoenlijke vergadervoorzieningen.	Er is meer vergaderruimte gepland dan in de huidige gebouwensituatie. De grote vergaderzalen zullen moeten worden gereserveerd; gesimuleerd is dat de kleine vergaderzalen altijd beschikbaar zullen zijn als mensen daaraan behoefte hebben.
5.	Waarom hanteert de organisatie een percentage van 80% met betrekking tot de flexplekken, terwijl op dit moment is 60% de maximum bezetting?	Enige voorzichtigheid is aanbevolen omdat 5 jaar vooruit moet worden gekeken. Zeker zal de provinciale bezetting van 2011 onderdak vinden. Andere mogelijkheden zijn ook te bedenken zoals het samenvoegen van provincies of toevoeging van waterschappen of andere overheidsinstanties aan de provincie... Indien het percentage van 0,8% veel lager wordt gesteld, moeten medewerkers veel dichterbij elkaar functioneren en moet aan de techniek, de digitalisering, de bekabeling dichtheid weer andere eisen worden gesteld waardoor het gebouw per m2 veel duurder wordt.
6.	Is het aanvullend budget een zekerheid of een	Aanvullend incidenteel budget is een

	vraagstelling? In de visie van de spreker hebben PS een kaderstelling gegeven met de afspraak dat daar niet bovenuit mag worden gekomen.	noodzaak. Aanvullende structureel budget is een vraagstelling, afhankelijk van bijbehorende opties aan PS aangeboden: duurzaam slopen, overdekt parkeren, meer kunst. De oorspronkelijk 2,8 miljoen was een voorlopig bedrag gebaseerd op vergelijkingsmaterie van een basis kwaliteitsniveau. Definitief budget wachtte op de details van een Programma van Eisen.
7.	Risico's worden vooraf vastgelegd, gelet op het feit dat gesproken wordt over constructing design.	Risico's worden zo goed mogelijk benoemd. In de constructie Architect-aannemer zijn veel risico's inderdaad in de handen van de consortium.
8.	Het gebouw gaat van 18.500 naar 16.000 m2, hetgeen extra financiële ruimte oplevert.	Omdat werkplekken meer intensief gebruikt zullen worden is een hogere kwaliteit inrichting en flexibiliteit van het gebouw nodig. Er zal minder euro's per medewerker besteed worden, meer euro's per vierkante meter en is het gebouw meer marktconform. Een deel van de extra eisen benoemd door PS zijn hierin ook verwerkt (flexibiliteit en duurzaamheid) zonder extra kosten te veroorzaken. Een optimum is gezocht.

Notitie

Aan dhr. Kroon/ dhr. Luiks – Provincie Utrecht
Van Alexander Blankestijn
Kopie mevr. Verkerk-Dodd – Provincie Utrecht; DSH – TG
Datum 16 maart 2007
Ons kenmerk GSUT084

Onderwerp second opinion nieuwbouw Provincie Utrecht

Wij hebben kennis genomen van het memorandum van mevrouw Verkerk-Dodd d.d. 15 februari 2007.

Conclusie

Reeds in een eerdere memo hebben wij aangegeven dat door PRC het merendeel van onze opmerkingen met betrekking tot de bouw- en investeringskosten verwerkt is in de bijgestelde raming. Hierdoor vinden we de huidige raming reëel.

De PvE's zijn nu nauwkeurig genoeg geschreven voor de besluitvormingsfase. Naar onze mening is er hierna nog een slag nodig om de documenten geschikt te maken voor aanbesteding. De meeste van onze aandachtspunten met betrekking tot de PvE's zijn nog niet verwerkt.

In het memorandum van 15 febr. jl. wordt de aandacht voor deze punten toegezegd: de projectgroep is voornemens vóór 1 juli 2007 de PvE's geschikt te maken om als grondig selectie- en aansturingsinstrumenten te gebruiken in het aanbestedingsproces. Met deze toezegging kan naar ons idee deze fase worden afgerond.

 Nieuwe bijlagen sinds de commissie BEM van 2 april 2007

Bijlage A

Matrix Aandachtspunten “besluitvorming huisvesting” n.a.v. informatieve presentatie NOVA in cie. BEM 2 april 2007.

De heer Van der Schoor informeert de commissie aan de hand van een presentatie over de achtergronden en de stand van zaken met betrekking tot het project huisvesting. Aan het einde van de vergadering is een hand out van de presentatie uitgereikt en diverse bijlagen.

De commissie stelde de volgende aanvullende vragen:

	Vragen Cie. BEM	Reactie
1.	<p>Waarom is gekozen voor Design&Build en zijn er al voorbeelden van projecten waar dit goed is uitpakkt. Hoe kan de kwaliteit van een dergelijk project worden bewaakt.</p>	<p>Er is gekozen voor D&B vanwege de risicobeheersing. Mogelijke financiële tegenvallers komen voor rekening van de opdrachtnemer en een dispuut tussen architect en aannemer wordt niet via de opdrachtgever uitgevochten. Om toch te zorgen dat de vertaling van het PvE naar het resultaat op de verwachte manier plaatsvindt, kan mogelijk in de gunningfase al een voorlopig ontwerp gemaakt worden. Verder houdt een afzonderlijk te contracteren bouwmanager gedurende het gehele traject een vinger aan de pols.</p> <p>Voorbeelden van dergelijke trajecten zijn er in Nederland wel in de infrastructuur, waar ze positief verlopen zijn, maar nog niet in de bouw, omdat ze pas sinds ongeveer vijf jaar worden gegund. In het buitenland, met name in de VS en de UK, is deze methodiek al langer gangbaar en daar zijn goede resultaten behaald.</p> <p>Voor de provincie Utrecht is het nieuwbouwproject een eenmalige exercitie. Om die reden is de RGD gevraagd het proces te ondersteunen.</p> <p>De monitoring en de inbreng van PS, komen aan de orde bij punt 2 en 8.</p>
2.	<p>De leden van de commissie BEM zien als belangrijkste rol voor PS de komende jaren de financiële en kwalitatieve monitoring. Op welke wijze kan deze vorm krijgen?</p>	<p>Ook voor de projectorganisatie is het beheersen van de kosten één van de belangrijkste aandachtspunten. Om die reden is er in het voortraject al een second opinion gevraagd voor de raming van de kosten. Op dit moment wordt er met de afdeling Financiën gewerkt aan een format om u regelmatig te kunnen informeren over de financiële en kwalitatieve voortgang van het project. Hierbij zal de rapportage van Agenda 2010 als leidraad worden gebruikt.</p>

3.	Wat gebeurt er met de financiële middelen bij een meevallende aanbesteding?	De huidige begroting bevat een reële schatting van het benodigde budget. Mochten door programmawijzigingen grote afwijkingen ontstaan, dan zullen deze opnieuw aan PS worden voorgelegd. Een mogelijk financieel overschot aan het einde van het project, vloeit terug naar de algemene middelen.
4.	De huidige verdeling tussen structurele en incidentele lasten is anders dan die in het overdrachtsdocument. Graag een toelichting.	Het overdrachtsdocument is opgesteld voor ontvangst van het advies van de accountant. Het totaal benodigde bedrag is niet gewijzigd, maar de verdeling tussen structureel en incidenteel is op aanraden van de accountant wel aangepast.
5.	Er zijn nog keuzes mogelijk met betrekking tot het ondergronds parkeren en het extra-duurzaam slopen. Wat zijn de kosten en de effecten van deze opties?	De kosten en effecten van de opties ondergronds parkeren en extra-duurzaam slopen zijn uitgewerkt in bijlage B en C.
6.	In de bijlage van het PvE zijn de duurzaamheidsaspecten niet gewogen. Kan dit alsnog?	De genoemde duurzaamheidsaspecten in de bijlage zijn de primaire keuzes. Om de totale scope van ideeën te zien is het proces van gaming in twee bijlagen toegevoegd (bijlage D).
7.	Graag aandacht voor de vergaderfaciliteiten van PS.	In het PvE is voor de meeste ruimten nog slechts een casco-eis neergelegd. In de komende twee jaar zal met iedere afdeling of groep gebruikers overlegd worden hoe deze ruimte moet worden ingevuld. Wij stellen voor dat PS een commissie instelt om namens haar mee te praten over de indeling van de politieke ruimten.
8.	Wat is de rol van PS in de keuze voor de architect/aannemer?	Wij stellen voor dat u voor de nadere invulling van de criteria, aan de hand van het voorliggende PvE, GS machtigt. Verder stellen wij het op prijs als u een commissie instelt die in de gunningsfase een advies uitbrengt aan de hand van de opgestelde voorlopige ontwerpen.
9.	Is er overleg gevoerd met Park Bloeyendael over de inrichting van de buitenruimte? (Er staan een aantal onjuistheden in tekst omtrent de buitenruimte.)	In dit stadium is nog geen formeel overleg geweest met de stichting Park Bloeyendael, omdat de footprint van het gebouw nog niet bekend is. In een later stadium wordt dit overleg zeker ingepland. Over de onjuistheden in de tekst, zullen wij bilateraal contact hebben.

In de commissievergadering van 2 april 2007 werd, naast bovenstaande vragen, nog geïnformeerd naar de antwoorden op de vragen uit de commissie van 27 november 2006. Deze vragen en antwoorden zijn aan het einde van de vergadering op 2 april 2007 als bijlage 12 uitgereikt.

MEMORANDUM

Aan : projectleiding project NOVA
Van : Henri Verploegh
c.c. :
Referentie : V0107.01.02
Datum : 23 april 2007
Betreft : beantwoording vragen ondergronds parkeren

Het thema parkeren

Ten aanzien van het parkeren voor voertuigen gelden diverse uitgangspunten. Op de eerste plaats is er het bestemmingsplan dat de omvang van het aantal parkeerplaatsen aangeeft. Op de tweede plaats zijn er lokale omstandigheden, zoals de vorm van het terrein, de bodemgesteldheid en of vervuiling, de gewenste vorm van het gebouw. Deze omstandigheden bepalen mede de technische haalbaarheid en dus de realiteit van de uitgangspunten. Op de derde plaats heeft de provincie een duidelijk eigen visie over dubbel grondgebruik, duurzaamheid en mogelijke verdere vastgoedontwikkeling op het eigen terrein.

En tot zal besluitvorming over de te hanteren uitgangspunten mede gebaseerd zijn op de financiële aspecten.

Achtereenvolgens wordt in dit memo ingegaan op:

- o De kwantitatieve uitgangspunten;
- o De kenmerken van parkeren op maaiveld, overdekt en ondergronds;
- o De financiële aspecten.

1 Kwantitatieve uitgangspunten

Zoals in het Functioneel-Ruimtelijk programma van eisen is verwoord zijn er conform het vigerende bestemmingsplan bij 26.000 m² bvo (Toren: 10.000 m² bvo en vervangende nieuwbouw 16.000 m² bvo) 209 tot maximaal 289 parkeerplaatsen te realiseren. Het totale aantal parkeerplaatsen wordt overigens mede bepaald door het totaal aantal aanwezige parkeerplaatsen op de kavels Ko t/m Ks. Op deze kavels mag maximaal 165.000 m² bvo worden gerealiseerd met tussen 1.320 en 1.830 parkeerplaatsen. Zo is het aantal parkeerplaatsen op het terrein van de provincie bij een maximale bebouwing tussen 280 en 389 groot. Het totale terrein is circa 4,25Ha groot.

Het terrein van het provinciehuis te Rijnsweerd is van voldoende omvang om parkeren op maaiveld te realiseren. Er zijn ideeën om in de toekomst over te gaan tot een verdere intensivering van het terrein. De voorgestelde vervangende nieuwbouw zal moeten aansluiten op de bestaande en blijvende Toren. Het ligt daarbij voor de hand om de vervangende nieuwbouw direct naast de Toren te situeren als een bouwmassa met vijf of zes verdiepingen met een bebouwde oppervlakte van circa 2.600 m² bvo (diepte grotendeels 16,20m.)

De Toren kent nu een hoofdingang op niveau +1. Het is de taak van de ontwerpers om een goede verbinding te creëren tussen dit niveau 1 van de Toren en de entree / het entreegebied van de vervangende nieuwbouw. Het valt te overwegen om op niveau 0 (=maaiveld) een deel te gebruiken voor de logistieke afhandeling van goederen en een deel voor ondergronds (= overdekt,

maar open naar de omgeving) voor parkeren. Als ca 2.000 m² bvo van de 2.600 m² bvo overblijft voor ‘overdekt’ parkeren dan zijn hier circa 84 parkeerplaatsen beschikbaar en blijven er circa 205 plaatsen op maaiveld te realiseren.

2 Kenmerken parkeren op maaiveld, overdekt of ondergronds

Het parkeren op maaiveld is op eenvoudige wijze te realiseren. Het terrein is van voldoende omvang.

Overdekt parkeren zou in deze situatie op maaiveldniveau onder de vervangende nieuwbouw kunnen. Het betreft ongeveer 1/3 van het totaal aantal parkeerplaatsen. Ook voor deze oplossing zijn er geen technische problemen te verwachten. Bij het ontwerp is wel extra aandacht nodig voor de plaats van leidingschachten.

Ondergronds parkeren vergt nader onderzoek. Het is bekend dat op het terrein een natuurlijke vervuiling (arseen) in de grond aanwezig is. De ligging van de toevoer van nutsvoorzieningen, de plek van de putten van de KoudeWarmteOpslag, de leidingen voor de sprinklerinstallatie zijn bekend en zullen afhankelijk van de plek van een ondergrondse parkeergarage aangepast moeten worden.

Ook de bodemgesteldheid zal nader onderzocht moeten worden ten aanzien van de soort fundering en de benodigde waterkering.

3 Financiële aspecten

In deze fase van het project zijn de investeringen alleen op basis van kengetallen weer te geven. Conform de financiële regels is zo’n investering af te schrijven via annuïteiten. Hierna zijn de verschillende mogelijkheden op een rij gezet.

Soort parkeren	Aantal parkeerplaatsen	Investering / parkeerplaats
maaiveld	209 tot 289	€ 2.500
overdekt onder gebouw	circa 84	€ 4.000
ondergronds	maximaal 289	€ 16.000 – € 25.000

In combinatie met de reële mogelijkheden ontstaan de volgende investeringen:

	Soort parkeren	Benodigde terreinopp.	Aantal parkeerplaatsen	Investering excl. niet compensabele BTW
1	maaiveld	7.300 m ²	289	€ 722.500 (incl. toegang)
2	overdekt onder gebouw + maaiveld	5.300 m ²	84 + 205	€ 900.000 (incl. toegang)
3	Ondergronds*	Alleen toeritten	289	€ 5.925.000 (incl. toegang)

*: natuurlijk is ook hier een combinatie mogelijk van ondergronds en bovengronds parkeren mogelijk.

Bij ondergronds parkeren zal overigens de grondoppervlakte van de parkeergarage groter zijn dan de te realiseren vervangende nieuwbouw.

Bij de vertaling van investering naar jaarlasten wordt de methode van annuïteiten toegepast. Overdekt parkeren op maaiveld zal een geringe onderhoudslast per jaar vergen; een parkeergarage zal meer onderhoud vergen.

Vertaald naar jaarlasten zijn de verhoudingen als volgt:

	Soort parkeren	Aantal parkeerplaatsen	Exploitatielasten per jaar (schatting)
1	maaiveld	289	€ 31.000
2	overdekt onder gebouw + maaiveld	84 +205	€ 46.000
3	ondergronds	289	€ 300.000

4 Constateringen

Voor alle drie van de hiervoor geschetste oplossingen zijn argumenten aanwezig. Het argument wat nog niet is benoemd heeft te maken met een verdere vastgoedontwikkeling op het terrein. Binnen het vigerende bestemmingsplan is nog circa 9.000 m² bvo te ontwikkelen. Als op termijn een aanpassing van het bestemmingsplan een nadere ontwikkeling mogelijk zou maken dan is een verdere intensivering van het terrein denkbaar. Tevens kampt de kantorenwijk Rijnsweerd nu al met een parkeerprobleem. Vanuit deze invalshoek is meervoudig ruimtegebruik een logische ontwikkeling, waarbij de investering naar alle waarschijnlijkheid (behoudens de meest negatieve ontwikkelingen ten aanzien van vervuiling en grondwaterstanden) te bestrijden is uit een marktconforme exploitatie. Hierbij zal bij een verdere intensivering ook dekking voortkomen uit de verhuur van parkeerplaatsen aan derden.

Een praktische combinatie van de mogelijkheden is 1/3 van de parkeerplaatsen ondergrond bouwen, 2/3 op maaiveld (of op maaiveld onder het gebouw). Dan zouden de kosten als volgt zijn:

- éénmalige kosten van €2,6 miljoen,
- €140.000 extra jaarlasten met afschrijven op basis van annuïteit over 40 jaar.

Kosten en effecten van extra-duurzaam slopen

Samenvatting

Provinciale Staten kan kiezen voor de volgende opties omtrent duurzaam slopen van de huidige 25.000m² Sterren gebouw. De bijbehorende kosten zijn aan de hand van kengetallen als volgt ingeschat:

- Gangbaar slopen (basis methode nu begroot): € 2 miljoen.
- Milieuvriendelijk slopen: slopen met vergaande vorm van afvalscheiding aan de bron, veelal machinaal; (plus extra administratieve en PR kosten) = circa € 2,25 miljoen in totaal.
- Duurzaam slopen: demonteren van herbruikbare producten, daarbij kan met ook werkgelegenheid creëren voor de minder kansrijken, daarna pas slopen = circa € 2,40 miljoen in totaal.

Deze cijfers zullen door het proces van aanbesteding verder aangescherpt moeten worden als de sloopmethode eenmaal gekozen is.

Hieronder treft u antwoord aan op de vraag van PS over de effecten van duurzaam slopen. Een meer uitvoerig geschreven document is ook beschikbaar op aanvraag.

Julianastraat 24
2751 GD Moerkapelle
Kvk 27 194 014
tel: 079 – 5933434
fax: 079 – 5933435

MEMO

aan: Mevr. E. Verkerk - Dodd
organisatie: Provincie Utrecht
datum: 21 april 2007
kenmerk: VS 2007-4.1 versie 3
van: ir. Rob H.Gort
betreft: “Samenvatting achtergrondinformatie duurzaam slopen”

Definiëring en hulpmiddelen

Er bestaan geen wettelijke definities van “duurzaam” slopen of van “milieuvriendelijk” slopen en evenmin bestaan er keurmerken of certificaten die dit garanderen. De gemeentelijke sloopvergunning dwingt duurzaam slopen of milieuvriendelijk slopen over het algemeen evenmin af.

Auteur heeft eigen definities gehanteerd die aansluiten bij onderscheiden werkwijzen in de markt en die als zodanig herkenbaar en controleerbaar zijn. Kortweg:

- milieuvriendelijk slopen: slopen met vergaande vorm van afvalscheiding aan de bron, veelal machinaal;
- duurzaam slopen: eerst demonteren van herbruikbare producten, daarna pas slopen.

Sinds eind 2004 is een experimentele rekentool beschikbaar waarmee het duurzaamheidsgehalte van een sloopaanpak verkennend kan worden doorgerekend.

Milieu

Bouw- en sloopafval is verreweg de grootste (droge) afvalstroom van Nederland, momenteel zo'n 25 miljoen ton op jaarbasis. Hiervan wordt nog altijd zo'n 10 tot 20 % gestort of verbrand, waarmee het de grootste toeleverancier is van gestort afval.

In absolute termen is hier dus nog steeds een grote milieuwinst te behalen, door hoogwaardiger hergebruik en/of meer hergebruik te realiseren.

De milieuwinst die milieuvriendelijk slopen en duurzaam slopen opleveren, zit niet alleen in de eerste schakel in de verwijderingsketen dus blijkt niet alleen uit een hoger % hergebruik op de slooplocatie zelf, maar ontstaat grotendeels pas in de latere schakels van de verwijderingsketen van het afval. Deze milieuwinst later in de keten door duurzaam slopen en/of milieuvriendelijk slopen, kan indicatief als volgt worden gekwantificeerd:

Milieuwinst (uitgangspunt: afzet van puingranulaat naar betonindustrie):
Milieuvriendelijk slopen t.o.v. gangbaar slopen: circa 12 % meer hergebruik, en minder te storten en te verbranden.
Duurzaam slopen t.o.v. gangbaar slopen: 5 % meer hergebruik en minder te storten en te verbranden.
Milieuvriendelijk slopen & duurzaam slopen gecombineerd t.o.v. gangbaar slopen: circa 15 % meer hergebruik, en minder te storten en te verbranden.

Andere milieuvoordelen / besparingen:

- de vermeden grondstoffeninput, benodigd voor de productie van nieuwe producten; deze is een veelvoud (veelal tien- tot twintigvoudig) van de bespaarde tonnages aan afval;
- de vermeden energie-input en CO₂-uitstoot hierdoor: het gebruik van 2^e hands bouwmaterialen in de woningbouw levert per woning een besparing op in de bouwfase van maar liefst 20 ton CO₂ per 100 m² bruto vloer oppervlak (eigen berekening auteur).

Werkgelegenheid

Naast de milieuwinst, is de factor werkgelegenheid een belangrijk voordeel van vooral “duurzaam slopen” (demonteren t.b.v. producthergebruik). Er is hierbij in vergelijking tot gangbaar slopen sprake van toegevoegde werkgelegenheid.

Toegevoegde werkgelegenheid door duurzaam slopen, ingeschat voor het Provinciehuis (25.000 m²): 6.000 manuur voor binneninrichting en casco (voorzover mogelijk); bij afgeleide processen: nog eens 12.500 manuur werkgelegenheid te creëren als follow-up.

Bij uitvoering van het duurzaam slopen als een arbeidstoeleidingsproject, ontstaat een kans voor een leerwerktraject voor circa 60 cliënten gedurende circa 4 maanden met een goede kans op uitstroom. Dit vereist een tijdige voorbereiding en afstemming.

Een duurzaam sloopbedrijf zoals Bouwcarrousel beschikt over een netwerk met met maatschappelijke partners zoals scholen, jongerenwerk, CWI e.d.. op diverse plaatsen in Nederland en kan binnen haar werkprocessen (onverlet latende de afspraken met haar opdrachtgever inzake op te leveren product en planning e.d.) ruimte creëren voor op maat gemaakte leerwerktrajecten voor verschillende doelgroepen.

Overige maatschappelijke besparingen

Hoe en waar de 2^e handsproducten of grondstoffen ook terecht komen, in binnen- of buitenland – altijd gaat de inzet gepaard met een besparing ten opzichte van de uitgaven voor nieuwe producten. Auteur dezes heeft becijferd, dat het voordeel per 100 m² bruto vloer oppervlak circa € 1.200 bedraagt, aan vermeden bestedingen aan nieuwe producten. Dit is een conservatieve schatting. Omgerekend naar het niveau van dit slooproject dus € 300.000. Daar waar mensen zich nieuwe producten niet kunnen veroorloven en de huisvesting van veel mensen benedenmaats is, is de maatschappelijke meerwaarde natuurlijk het meest manifest (dit is het geval in bijvoorbeeld de Ukraine of Angola). De provincie zal dit bedrag niet ervaren als eigen besparing of winst maar zou het hergebruik van de materie in een “zuster stad” kunnen faciliteren.

De besparing op uitgaven voor secundaire grondstoffen (zoals puingranulaat in plaats van zand en grind) is in dezelfde orde van grootte. In totaliteit kan door duurzaam slopen en milieuvriendelijk slopen dus door andere opdrachtgevers in de bouw, worden bespaard; naar schatting bedraagt deze totale besparing circa € 250.000. Hierbij zou de provincie wel in haar Programma van Eisen en bestek hergebruik van bijvoorbeeld puingranulaat kunnen eisen voor haar eigen nieuwbouw (via de keten van architect, aannemer, sloopbedrijf, betoncentraal, puinbedrijf, etc).

Aanbestedingsaspecten

Zowel milieuvriendelijk slopen als duurzaam slopen zijn nog weinig gangbaar in de markt. Voor beide vormen van slopen is kennis en ervaring vereist. Wanneer een opdrachtgever hiervoor serieus kiest, is een reëel alternatief om niet openbaar aan te besteden of meervoudig aan te besteden, maar om direct in contact te treden met de marktpartijen die de benodigde kennis en ervaring in huis hebben, en na een voorselectie verder te gaan met 1 partij (of een samenwerkingsverband) middels een bouwteam.

Het verdient zeer sterk aanbeveling om een prestatie-afhankelijke beloning in het vooruitzicht te stellen. Hoe hoger het uiteindelijke % hergebruik, hoe hoger de vergoeding voor het verrichte werk.

Het verdient daarnaast overweging, om een zgn. voorsloop of demontage-fase in te lassen –en apart aan te besteden- als gescheiden onderdeel van de verdere constructieve sloop. Juist in de voorsloofase ontstaat namelijk de grootste milieuwinst, en worden ook de grootste werkgelegenheidseffecten gerealiseerd. Of en in hoeverre voorsloop gescheiden kan worden van de hoofdsloop, hangt mede af van de eventuele aanwezigheid van asbest. Over het algemeen is scheiding echter goed mogelijk.

Hoe de sloop ook aanbesteed gaat worden, een essentiële stap is altijd het maken van een hergebruiksinventarisatie. Het resultaat hiervan kan worden toegevoegd aan het sloopbestek.

Van belang bij de aanbesteding is verder nog, dat eventuele herinzet van het vrijkomende granulaat in het beton dat bij de nieuwbouw wordt toegepast, als eis zou kunnen worden meegenomen bij zowel nieuwbouw als sloop.

Kostenaspecten

Naast kosten en vermeden kosten op projectniveau, spelen kosten en besparingen op maatschappelijk niveau een rol, wanneer we duurzaam slopen en milieuvriendelijk slopen willen vergelijken met gangbaar slopen (zie hierboven).

De algemene tendens is, dat zowel milieuvriendelijk slopen als duurzaam slopen ernaar tenderen, om duurder te zijn dan gangbaar slopen, wanneer we vergelijken op projectniveau. Dit verklaart

dan tegelijk, waarom duurzaam slopen en milieuvriendelijk slopen beide slechts een gering marktaandeel hebben anno 2007.

Andere factoren dan duurzaamheidseisen kunnen echter minstens zoveel invloed hebben op de prijs. Bijvoorbeeld het voorschrijven van bepaalde wijzes van uitvoering, of van bepaalde faseringen. Zoals, dat slechts op bepaalde tijden mag worden gewerkt, dat geen stof mag worden veroorzaakt, trillingen vermeden dienen te worden enzovoorts...

Daarnaast is van groot belang, hoe compleet de verstrekte informatie is, inzake de vrijkomende bouwstoffen, de aard en hoeveelheid en plaats van asbest en eventuele andere verontreinigingen, en de dikte van de fundering en de wapening e.d..

Welke sloopvariant dus ook gekozen gaat worden, dit soort kostprijs beïnvloedende factoren pakken bij elke sloopwijze op gelijke wijze uit.

Als vuistregel kan worden gehanteerd, dat zowel duurzaam slopen als milieuvriendelijk slopen, gerealiseerd moeten kunnen worden binnen een marge van maximaal 10 à 20 % aan meerkosten ten opzichte van een “normaal” sloopbudget. Waarbij deze prijsverhoging meer komt door het milieuvriendelijk slopen dan door het duurzaam slopen.

Wanneer het door de Provincie Utrecht geraamde budget van € 2 miljoen een reële raming is¹, moet kortom (gelet op het bovenstaande) voor circa € 2,4 miljoen een voorbeeldproject duurzaam slopen kunnen worden uitgevoerd. Hierbij bedragen de meerkosten van milieuvriendelijk slopen circa € 200.000,- en van het duurzaam slopen circa € 100.000,-. Dit zijn ruwe bedragen waarop auteur dezes niet kan worden vastgepind. Het doen van meer exacte uitspraken zou nadere studie vergen. Verder dienen de genoemde bedragen gezien te worden als een reële vergoeding voor extra geleverde diensten / kwaliteit. Voor de hand ligt verder een iets hogere administratieve last voor zowel sloopbedrijf als provincie, en een wat intensievere inzet vanuit p.r. wanneer gekozen wordt voor duurzaam slopen of milieuvriendelijk slopen. Circa 5% extra budget toekenning voor deze posten voor een extra som in dit geval van € 100.000,- lijkt dan ook reëel en lijden tot de totale som van € 2,4 miljoen.

Relevant provinciaal beleid en/of landelijk beleid

Duurzaam slopen raakt aan diverse beleidsterreinen waarop door de provincie beleid wordt ontwikkeld of uitgedragen. Mede met het oog op de eigen geloofwaardigheid op deze werkvelden, kan het noodzakelijk zijn om te kiezen voor duurzaam of milieuvriendelijk slopen. Te denken valt aan onder andere “duurzaam inkopen”, “afvalstoffenbeleid”, “werkgelegenheidsbeleid / arbeidsmarktbeleid”, “jongerenbeleid / jeugdzorg” en “bouwgrondstoffenbeleid”.

¹ De uitgangspunten voor en inhoud van deze kostenraming zijn mij niet bekend en ik kan mij dus niet verdergaander uitspreken dan in deze algemene zin.